

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Kovas — March 6, 1967

Nr. 27

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BRITAI PASILIKS VOKIETIJOJ?

VOKIEČIU ATSIŠAKYMAS PADENGTI BENT DALĮ IŠLAIDŲ BRITŲ ARMIJOS IŠLAIKYMO PARODĖ, KAD D. BRITANIJAI JOS KARIUOMENĖS BUVIMAS VOKIETIJOJE YRA LABIAU REIKALINGESNIS, NEGU VOKIEČIAMS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Užpraeitą šeštadienį britų radijas BBC nutraukė savo nuolatinę programą, kad perdavus specialų pranešimą: Vokietijos federalinė respublika atsisakanti bent iš dalies atlyginti tuos užsienio valiutos nuostolius, kuriuos britai patiria laikydami savo kariuomenę Vokietijoje. Apie tai pranešdamas Žemumuosiuose Rūmuose užsienio reikalų ministris George Brown skundėsi: "Padėtis yra labai rimta, jei atsisakoma nuo geruoju padaryto susitarimo".

Dėl to susitarimo vokiečiai buvo kitos nuomonės. Skačiuojama, kad britams jų Rheino armijos išlaikymas Vokietijoje kaštuoja apie 250.000.000 dolerių, arba 1 milijonų markių. Kadangi tos armijos buvimas išplaukia iš Vakarų Vokietijos saugumo sumetimų, o britų finansinė būklė yra labai sunki, britai pageidavo, kad vokiečiai už 860 milijonų markių ką nors pirktų D. Britanijoje. Buv. Erhardo vyriausybė, nurodydama į savo sunkumus, sutiko tam reikalui išleisti tik 350 milijonų markių.

Britai tą pasiūlymą su pasipiktinimu atmetė. Dėl to naujoji Kiesingerio vyriausybė save laikė niekuo neįsipareigojusia ir paprastai pareiškė, kad ji tam reikalui iš viso neturi nė vienos markės. Britų pasipiktinimui nebuvo galo.

Žinoma, britai galėtų savo kariuomenę iš Vokietijos atsaukti, tačiau tai nėra taip paprasta. Pirmučiausia, pačioje D. Britanijoje jai nėra patalpų, be to, jei ji pasitraukia, turėtų pasitraukti iš NATO šiaurinio sparno kariuomenės vado vietos britų generolas Sir John Hacket. Logiškai galvojant, jo vietą turėtų užimti koks vokiečių generolas. Kartu britai nustotų dalies savo įtakos į vokiečių užsienio politiką. Tai būtų smūgis ir jų pastangoms įtikinti sovietus, kad jie iki tam tikro laipsnio kontroliuoja Vokietiją, o jei taip, sovietams su jais iš viso nėra ko kalbėtis. Dėl viso to Rheino armijos atitraukimas būtų didesnis smūgis britams negu vokiečiams, kurie dabartinėje

situacijoje kol kas jaučiasi gana saugiai.

Iš kitos pusės, ir vokiečiams šiuo metu britų armijos visiškas pasitraukimas būtų nepageidautinas jau vien dėl to, kad labai padrasintų tuos JAV politikus, kurie reikalauja ir amerikiečių kariuomenės atitraukimo. Už tai Washingtono administracija yra taip suinteresuota britų pasilikimu Vokietijoje, kad ji už Wilsono vyriausybės pažadą neatitraukti savo kariuomenės iš Vokietijos iki šių metų liepos 1 d. pažadėjo D. Britanijoje pirkti savo kariuomenei visokių reikmenų, kaip motorų, vaistų bei įrengimų kareivinėm už 35 milijonus dolerių.

Parodę britams, kad be savo kariuomenės Vokietijoje jie iš D. Britanijos virstų tik Mažąja Anglija, vokiečiai staiga suminkštėjo. Praeitą savaitę Bonnos vyriausybės informacijos šefas pranešė, kad Bonnos vyriausybė pasidėli britams pirkti jų prekių ir pasinaudoti jų patarnavimais už 250 milijonus markių. Atsakymas priklauso D. Britanijai. Kol kad darbiečių frakcijos Žemumuosiuose Rūmuose pirmininkas Emanuel Shinwell radio diskusijose pareiškė: "Jie nėra visai kvaili, tie vokiečiai..."

ŽIUGŽDOS PLEPALAI APIE BASANAVIČIŲ

Rusų skverno išsikibusieji Lietuvos bolševikai jau bando net ir dr. Joną Basanavičių įrašyti į savo eiles. Iš Mokslų Akademijos jau pasitraukęs J. Žiugžda (pasižymėjęs Lietuvos istorijos antrusis korpulio tempimu) vasario 15 d. Tiesoj parašė straipsnį "Dėl Jono Basanavičiaus kultūrinio palikimo". Pažymėjęs, kad "Sueina 40 metų, kai mirė žymus lietuvių kultūros ir mokslo veikėjas Jonas Basanavičius (1851.XI.23 -- 1927.II.16)", papasakojęs apie daugelį Basanavičiaus

darbų ir dar daugiau jų nutylėjęs, J. Žiugžda iškelė štai kokius dr. J. Basanavičiaus bruožus: "J. Basanavičius taip pat pabrėžė bendrą Lietuvos gyventojų nekenčimą vokiškųjų okupantų ir siekimą palaikyti ryšius su rusų tauta".

"J. Basanavičius buvo priešingas šovinizmą lietuvių tautos išskirtinumo, jos izoliuotumo kėlimui. Jis mieliai bendradarbiavo rusų, bulgarų ir lenkų spaudoje, visą laiką palaikė bendradarbiavimo reikala su slavų tautomis,

rėmė ir palaikė reikalą vysyti lietuvių tautos draugystę su rusų tauta".

"Tarybų valdžia (1918-19 m., Vilniuje. E.) pasirūpino patraukti į aktyvų kultūros darbą ir J. Basanavičių, kaip plataus masto mokslininką ir kultūros darbuotoją. J. Basanavičius tuomet dirbo steigiamo Vilniuje Istorijos - etnografijos muziejaus direktorium. Tarybinės santvarkos laikina pralaimėjimą ir pilsudskiniškų išsiveržimą į Vilnių J. Basanavičius pažymėjo kaip didelį smūgį lietuvių kultūros darbui".

Pažymėtina, kad dabartinis Lietuvos jaunimas net ir Basanavičiaus vardo nėra turėjęs progos išgirsti ir paprastai neturi jokio supratimo, kas jis toks buvo ir ką jis lietuviams reiškė. Tuo pasirūpino kaip tik tie patys išikibėliai ir rusų skverna. Po 25 metų tylos jie dabar turi palankias sąlygas ir apie Basanavičių rašyti naują "istoriją". (E)

-- Bėda su mūsų susitarimu gali būti ta, kad jis greičiausiai susprogdins Paryžių, Bonną ir Romą...

Vasario 16 Gimnazijos mokinės šoka "Sadutę" Weinheime, Vokietijoje, suruoštame Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo sukakties minėjime. Tautinių šokių grupei vadovauja mokytoja Eliza Tamošaitienė. Schwetasch nuotrauka

Ginklu išspręstas 'valstiečių veržimasis į kolchozus'

Komunistų garsiakabiajai Lietuvoj, lyg patys save tebesistengdami

mi įtikinti, vis dar kartoją, kad kolchozai Lietuvoj buvę priimti sava-noriškai (tik dalelė "buožių" to nenorėję), kad žemdirbių masės "entuziastingas veržimasis" į kolchozus nugalėjęs ir dabar jau niekam nebelikę abejojimų, kad tai buvęs "teisingas pasirinkimas".

Bet menininkų, rašytojų sąžinė tuo klausimu tebėra nerami. Iš jų vis dažniau pasigirsta atviresnių pasisakymų apie tai, kaip ten iš tikrųjų buvo su ta kolektyvizacija. Tarp kitų, ir M. Sluckio jau anksčiau parašytame romane "Laip-tai į dangų" atskleidžiama to medalio antrojo šono dalelė. Dabar pagal tą romaną pagamintas ir filmas, kuriame, sprendžiant iš recenzentų įspūdžių, esanti atskleidžiama "dar viena tiesa... apie tą mūsų tautos periodą".

Literatūros ir Meno (1967/6) recenzentas išsitarė, kad joks menininkas vienu užsimojimu nepajėgė atskleisti visų tiesų "apie aną sudėtingą, vidinių prieštaravimų ir tiesioginių tik ginklu išspręstą susidūrimą kupiną laikmetį".

Recenzentas filme matė "senojo Indriūno (vidutinio ūkininko) dramą, per jo lietuviško valstiečio būdai daugeliu atvejų būdingos 'aukso vidurio' politikos pralaimėjimą". Sako, "daugelyje filmo vietų mes pajuntame užuojautą tam besiblaškančiam, išoriškai gal ir grubokam, bet iš esmės tikrai simpatin-gam ir doram žmogui"... "Indriūnas pergyvena skaudžiausius lūžius ir lieka ištikimas savo valstietiška sąmonei, kurioje nėra aukštų materialų, o yra paprasta žemdirbio ir atsakingo už vaikų likimą tėvo filosofija".

Apie tokį tipingą Lietuvos ūkininką recenzentas pareiškia ir valdinę bolševikinę nuomonę: "nei istoriniu, nei dialektiniu požiūriais ši Indriūno teisybė neišlaiko kritikos: būtent tokie Indriūnai, tarp dviejų fronto linijų norėję ramiai išstoti niekieno žemėje (iš tikrųjų ne niekieno, o savo žemėje. E.) patys pylė į ugnį aliejų, patys savotiškai formavę nepakantumą ir nepasitikėjimą, su kuriais į juos žvelgė Tarybų valdžia pagal principą 'kaip tu man, taip aš tau'... Indriūnų individualistinė pažiūra į klasių kovą, neapsisprendimas kaip tik ir nulėmė jų tragedijas".

Iš po to sukto teisinimo kyšo silpnai tepaslėptas prisipažinimas, kad vadinamoji "tarybų" valdžia kolchozus primetė varu, net ginklu versdama juos priimti nesvyruojant ir nedelsiant. Kas delse, tas esąs... pats kaltas, nes juk poną supykde... (ELTA)

LENKŲ MEDALIAI VILNIŠKIAMS...

Vasario 11 - 13 d. Vilniuje lankėsi lenkų ambasados Maskvoje pareigūnai ir atvežė lenkų komunistų partijos ("Liaudies vienybės fronto") medalius vilniškiams kultūrinių santykių su Lenkija puoselėtojams: J. Žiugždai, lenkiško dienraščio redaktoriui L. Romanowiczui, lenkiško ansamblio dirigentui F. Kowalewskui, rašytojams J. Marcinkevičiui, A. Žukauskui ir kitiems. Turėjo progos pasireikšti ir Vilniuje esanti "LTSR užsienio reikalų ministerija": tarp svečius lėktuvan lydėjusių buvo ir "LTSR užsienio reikalų ministro padėjėjas R. Vaigauskas". Šiaip jau tos "ministerijos" veiklos Vilniuje niekas nežino. (ELTA)

IŠ VISO PASAULIO

* PREZIDENTAS JONSONAS pranešė gavęs Kosyginos sutikimą derėtis dėl branduolinių ginklų gamybos apribojimo. Deryboms pradėti iš JAV pusės paskirtas ambasadoras Maskvoje L. Thompsonas.

* PAGARSEJUSI RAND b-vės vakcina, į kurią tiek vilčių dėjo daugelis vėžio liga sergančių, teismo paskelbta netinkama vartojimui.

Per tą laiką Rand b-vės vadybė gerai uždirbo spekuliuodama pakilusiomis savo akcijomis.

* BRAZILIJOS VYRIAUSYBĖ sulaukė žydų pateiktą buv. SS karininką, apkaltintą žydų šaudymu Treblinkos koncentracijos stovykloje, Lenkijoje.

Suimtas F. Stangl dirbo vienoje Sao Paulo mašinų dirbtuvėje.

Tos pačios žydų agentūros tebeieškomas Hitlerio artimas bendradarbis Bormanas ir Gestapo virš. Muelleris.

* JAV SULAIKĖ Sov. S-gos žvejų laivą Ahaskos vandenyse. Laivo kapitonas grėsia kareliškais ir pinigais bausmė. Laivas gali būti konfiskuotas.

Tokie žvejų laivai, kaip suimtas, turi arti 30 vyrų įgulą.

* JAV ŪKINIO gyvenimo stebėtojai patyrė, kad gyventojai sustojo pirkti prekes, pasukę pinigų taupymo kryptim. Naudojamasi aukštais banko nuosimčiais, kartu keliant susirūpinimą gamybinės pramonės sluoksniuose. Smarkiai smukęs automobilių pardavimas didžiausias įmonės priverstė imtis produkcijos sumažinimo.

NUOMONĖS IR PASTABOS

Adjutantas ir Prezidentas

Tik retam išpuola dalia turėti pakankamai sveikatos, laiko, norų, pinigų, o prie to ir patikėtą iškilų visuomeninę pareigą, šaukų titulą — viską tą dar turėti vienu metu ryžtui ne tik palai-kyt gyvas senas pažintis, bet užmegst dar ir eilę naujų. Iš tų retųjų paženklines savo amžių net septyniais ryškiškais kryžiais ir vis dar žingsniuojas po pasaulį gigan-to žingsniais, yra Juo-zas Bačiūnas. Jis su su-pačiais laiko ir erdvės dydžiais rungtis sek-mingai ir karts nuo kar-to atneša laimikį mums visiems.

Vienas tokių laimikių yra Vaclovas Šliogeris Australijoje. Tai yra Lie-tuvos kūrėjas — savano-ris, toj pačioj Lietuvėlėj kilęs iš eilinio kareivio į pulkininkus, buvęs viso krašto kariuomenės ūkio inspektorium, o savo tar-nybos įtarpyje buvęs taip pat beveik trejus metus Lietuvos Prezidento ad-jutantų, kada preziden-tavo Antanas Smetona.

Jei kas V. Šliogerį dar ir atsiminė, greičiau sia buvę jo ginklo drau-gai, tai tikriausia vaiz-davosi pulkininką tyliai tūnantį ir ... besiguodžiantį savo rudeniniu saulėlydžiu.

Taip nebūta. V. Šlio-geris tebėra gyvas vi-sam lietuviškam gyvenimui, tolimoj savo pa-rapijoj tyliai — kukliai dirba ir va, paruošė lie-tuvių visuomenei urbi et orbi savo atsiminimų dalį, pavadintą 'Antanas Smetona — žmogus ir valstybininkas'.

Būta laimingo atsi-tikimo, kai J. Bačiūnas atsitiktinai susipažino 1963 m. Australijoje su V. Šliogeriu, pamatė jo ra-šomus atsiminimus ir pa-žadėjo būti tų atsimini-mų leidėju. Be šios at-sitiktinos pažinties ka-žin kaip būtų buvę su at-siminimų pasirodymu knygos pavidalu. Saky-kim, palyginamai nedido-ka knyga galėtos pasiro-dyti ir su kitomis pažin-timis, arba ir visai be jų. Bet tada būtų dar ir kitas klausimas: — ka-da ji pasirodytų?

O dabar leidinys 'An-tanas Smetona' jau yra, jis 181 puslapių storio ir to leidinio išėjo iš Vil-ties spaustuvės Cleve-lande 1966 m. laida 2000 egzempliorių. Leidinys duotas kaip tik laiku, prieš dar vienų metų Va-sario 16-tąją, kada tau-tininkai jau tretį metai iš eilės palieka rašytinį paminklą apie asmenis ir dalykus tamptariai saistančiuosius su švie-siu Lietuvos laisvės ir pilnos nepriklausomy-bės laikotarpiu.

***

A. DIRŽYS

kai aprašomojo presiden-to, šiandien daugiau nie-kinamo — mažiau giria-mo, seniai nebėra gyvo, o gyvasis adjutantas ra-šo apie tai, kas buvo prieš 30 metų. Gi svar-biausia, adjutantas yra atsidūręs laisvojo pa-saulio dalin, žinoma, al-suodamas laisvuoru, tu-rėjo ir turi pilną laisvę apie ką ir kaip ra-šyti.

Tada nė nepajunti, kaip idomumas pereina į žingeidumą, o čia pat tuoj net į pagundą.

Į kokią pagundą V. Šliogeris mus sužadina?

Manau, į tokią, kuri glūdi kiekviename smal-sume sužinoti, ką presi-dentūros vienos sienos tegirdėjo, o jei jau to negalima, tai gal gi bent tai, kas ten matoma per rakto skylutę. Ir kai smalsumo silpnybė yra bedugnė, tai čia ir turim atsitikimą su losangelie-čiu Broniu Raila. Jis gi Dirvoj (No. 138) savo aki-mirkose antrašte 'He-rojus ir jo adjutantas' rašo: "Dar ir užsieny te-bėra gyvų visa eilė žmo-nių, kurie turėjo progos bent per rakto skylutę žvilgtelėti į prezidentū-ros labirintus, žino kiek daugiau visokių knygoje nesuminėtų tikrų faktų ir dar daugiau ne-pagrįstų gandų" (m. pbr.).

Kas tikėjosi rasti V. Šliogerio atsiminimu-se net nepagrįstų gandų, tą atsiminimų autorius bus išjuokęs kiek ypatin-giau, t.y. net avansu.

***

Tuo tarpu skleisdami lapą po lapo lengvai skai-tomų V. Šliogerio atsi-minimų matom, kaip au-torius rami kalba pasa-koja apie Antaną Smeto-ną, atskleisdamas jį, jo vidinę pusę, koks jis yra gimęs ir buvo jo 60-ties metų amžiuje. Čia kal-bama apie Smetoną, koks jis yra be titulo, be pre-zidentinių puošmenų, be prezidentinės kėdės, ir pagaliau, be visos presi-dentūros. Matom prigim-tą, natūralų A. Smetoną net tada, kai ką darė jis kaip valstybės preziden-tas visame puošnime su fraku, ordiniais, ar kal-bėjo ex cathedra. Matom jį ne vaidinusi presiden-to rolę, oėjusį pareigas be jokio dirbtinumo, be režisūros ir repeticijų ypatingoms pozoms, be pasipūtimų aukštybės,

o vis dėlto paprastume niekad nepraradusį auto-ritetą, prezidentiško oru-mo.

V. Šliogeriu, buvu-siam beveik 3 metus glau-džiame ryšyje su A. Sme-tona, yra pavykę sugauti tuos pagrindinius žmo-gaus bruožus, visą Sme-tonos būdą, kuris reiškė-si jo protavimu, jaus-mais, valia, pomėgiais ir ko nemėgo, stiprybėm ir silpnybėm. Ir jei ne-storuose atsiminimuose mes nerandam tų žmo-gaus silpnųjų tiek, kiek gal norėtume, tai ir tam tuoj yra ne taip jau sun-kiav suvokiamas pateisi-nimas. Mat V. Šliogeris rašo ramiai, vyriškai. Tartum gerai suprato, kad vaizdavime A. Sme-tonos jis duoda ne tik žmo-gišką portretą, bet atsi-minimų autorius atsklei-džia ir save, išduoda sa-ve viešumai ir tuo paten-ka visuomenės kritikon-pats, kaip adjutantas ir kaip žmogus.

Kai atsiminimuose randam savito dalykų vertinimo, o ypač svar-biuose klausimuose, kaip dėl santykių su Len-kija, dėl nepasipriešini-mo bolševikams 1940 m., tai nėra jokių žymių, iš-kurių galima būtų spėti autorių baiminusiis rašant viešumai. Prie-singai, gauni tvirtą ispū-dį, kad atsiminimai iš-ėjo nors ir ne iš po la-kios plunksnos, bet vi-sais atvejais iš rankos, valdytos vyriško būdo, kuriuo ir atsiminimų au-torius pats iškyla pagar-bon, išlaiko aukštumo-j pulkininko rangą ir pa-rodą adjutanto kilnumą su savo prezidentu.

Kai adjutantas Šlio-geris kalba apie presi-den-tą Smetoną kaip apie žmo-gų, tai autorius ne tik eliminuoja 'prezidento' titulą bet taip pat tar-tum nusimeta savąjį 'pul-kininko — adjutanto' titu-lą. Jis matuoja kitą žmo-gų savuoju natūraliuoju gebėjimu, žmogaus į žmo-gų žvilgiu bepakopų aukš-tyr ar nusizeminimų. Ir žinant Smetoną buvus 26 metais vyresniu už Šlio-gerį, tuoj darosi akivaiz-du, kad amžiaus žvilgs-niu šių dviejų asmenų santykio būta, kaip tėvo su sūnumi. Iš tikrųjų V. Šliogeris tą santykį pa-tvirtina tada buvusiu ir dvasiniu ryšiu, kai Sme-tona visai pasitikėjo juo, o iš savo pusės jis bendradarbiavo su Sme-tona stropumu, tikslu pareigingumu, su širdin-

ga pagarba pačiam A. Smetonai.

V. Šliogeris, po adju-tantinių pareigų tapęs 1937 m. kariuomenės ūkio inspektorium, vis-vien atsimindavo savo prezidentą su pagarbu-mu ir iš atokesnių po-zicijų. Ir šiandien, po tiek daugelio metų, po audringų politinių įvy-kių, kada viskas virto aukštyn kojom, viskas pasikeitė iš pačių pamatų, nė kiek nepasikeitė V. Šliogeris A. Smetonos atžvilgiu.

V. Šliogeris yra labai autentiškas liudininkas A. Smetonos istorinėj by-loj, kuri anaipol nepasi-baigė A. Smetonos mir-timi.

Krinta akin atsimini-mų autoriaus pasakoji-mas 176 p., t.y. visai į knygos pabaigą: "... adju-tantas buvo ir vyriausias Prezidento asmens kari-nės apsaugos viršininkas". To skirsnio gale autorius sako: "Manau, kad ano meto sąlygomis nereikėjo ir tokios ap-saugos: neteko iš polici-jos pranešimų patirti, kad bet kada kas nors bū-tų ruošęs kokią pasikėsi-nimą prieš A. Smetoną".

Apsaugos dalykas, ro-dos, dalykas mažas, bet būdingas tada buvusiai Lietuvai. Gerai gi žinom, kaip tada buvo saugomi kitų tolimų ir netolimų kraštų tikrieji diktato-riai, arba kaip šiandien yra saugomi demokrati-nių valstybių presiden-tai. Tada mes matom V. Šliogerio liudijimą net ir tokiu mažmožiu, kaip jis atskleidžia tie-są prieš daugybę melų, skleistų ir tebeskleidžia-mų buvus Smetonos lai-kų Lietuvą kraujuota ti-ronija, paremta karių durtuvais.

V. Šliogeris tiesiu, be gudravimų pasakojimu tiesina daugelį ir kitų da-lykų, žmonių žinojime susikreivinusį dėl įvai-rių priežasčių. Jei anuo metu A. Smetonai nere-iškėjo karinės apsaugos, tai šiandien šiam paki-liausiam Lietuvos poli-tikui reikia apsaugos, šarvuotos tiesos ginklu. V. Šliogerio atsiminimai yra kaip tik tokia apsau-ga. Ir mes matom, kad anų laikų adjutantas at-eina nei kieno rekomen-duojamas, nei kieno ski-riamas, ateina pilnai sa-vanoriškai padėti tiesos, tikrovės žodžių savam Prezidentui, kada šis se-niai jau kapuose. Jis ateina apsaugon ne vien Prezidentui, bet ir vi-sam kraštui, kuriam Prezidentas vadovavo, ant kurio šiandien yra pakibęs pjautuvus su kū-

KEISKIME GEGUŽINIŲ PROGRAMAS

Gegužinės — išvykas į gamtą, yra pamėgę Los Angeles amerikiečiai ir svetimtaičiai. Tokių iš-vykų patogumui par-kuose ir net kalnuose yra įrengta daugybė vie-tovių su išmūrytomis krosnelėmis valgams pasigaminti, pristatinė-ta visur stalų bei suolų, ir viskuo galima naudo-tis kada tik tai norima ir be jokio atlyginimo. Ar gali būti kur dar geriau?

Lietuviai, pagal nusi-stovėjusią tvarką, gegu-žinės ruošia pavienėmis organizacijomis kasmet po vieną ar po du. Čia yra daug organizacijų, tad ir gegužinių suruošia-ma apsciai. Bendrų gegu-žinių, ruošų kelių or-ganizacijų kartu, nebū-davo.

Į gegužines kviečiami visi lietuviai, bet atsilan-ko dažniausia tik nariai bei prijauciantieji tai organizacijai, kuri ruo-šia. Tačiau ne visi ir na-riai atvyksta. Todėl gegu-žinės nepasizymi daly-vių gausumu. Beto, dau-gelis vėluojasi ištisomis valandomis.

Aplamai, gegužinės trunka apie 3-4 valandas ar kiek ilgiau. Kol papie-taujama ir įvykdoma lo-terija, pasitaiko, kad pas-kutinieji atvykę pirmes-nių jau nerasdavo.

Po vienos gegužinės te-ko girdėti tokį pasikal-bėjimą. A., kreipdamas-sis į M., sako — Kodėl sekmdienį nebuvai gegužinėje? — Aš? Tai pa-tasai nebuvai. Štai ir Ju-randė gali paliudyti, kad buvau. Jis girdėjo kaip aš pabarčiau dviejų kai-mynų vaikus tarp savęs "praktikavusius" sveti-mos kalbos.

Kai patvirtinau, kad A. ir M. abudu buvo, išaiš-kėjo kad jie buvo ne vie-nu metu. Abiem buvo ne-malonu. Vienas anks-ti išėjo, kitas pavėlavo.

Reikia pastebėti, kad į gegužines atsilanko tik-tai suaugusieji ir vaikai. O jaunimo beveik nebū-na. Sakoma, kad jiems nuobodu. Neretai tvirtina-ma, kad nuobodu netik jaunimui, bet ir suaugu-siems, nes papietavus, kiek su pažįstamais pa-sidalinis mintimis, vyks-ta loterija, o po jos... Dalyviai skirstosi į na-mus.

Iš šalies žiūrint atro-do, kad gegužinės ruoš-šiamos tik organizacijų

ju.

Argi būtų sunku besu-prasti šį adjutanto kilnu-mą šiandien?

(Bus daugiau)

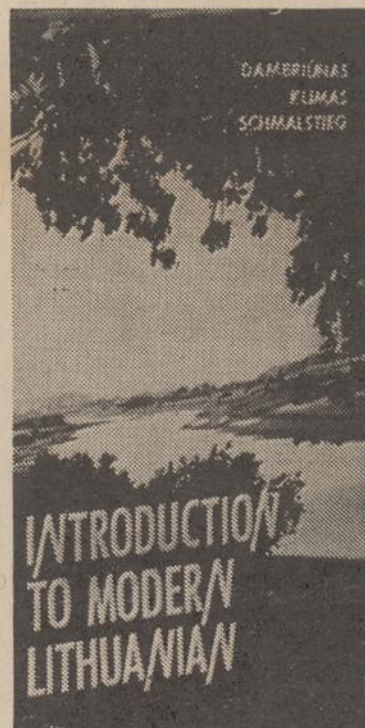
iždams papildyti. Tuo tarpu kai privalėtų turė-ti pirmoj eilėj kultūrinį pagrindą, telkiant visus lietuvius (suaugusius, jaunimą ir vaikus) bend-ravimui, artėjimui ir lietuviybės išlaikymui.

Jau dažnas jaunuolis turi noro tolti nuo savos šeimos, nuo savųjų. At-siribojimas irėjimas prie "savitovumo" su-daro slidų kelią nutau-tėjimui. Ryškios žymės jau matomos...

Kad jaunimui, senimui ir vaikams gegužinės nebūtų nuobodžios rei-kėtų ruošti kelioms or-ganizacijoms sykiu. Gi kad būtų kas veikti ir linksma, reikia ruošti su programomis: ratelių šokiais, kurie pievoje tik-tų, žaidimais, fantų ėmi-mais ir jų "išpirkinėji-mais" (čia jaunimo srit-is, jo ir iniciatyva). Ne pro šalį būtų šiek tiek trumpų, nenuobodžių dek-lamacijų bei dainelių. At-sirastų ir gražiai špo-saujančių. Juk jų mūsų tarpe, rodos, netrūksta. Gegužinės būtų ilgesnės, bent iki saulėlydžio. Ga-lima būtų ilgiau pabūvo-ti gryname ore...

Ruošėjai, gerų norų ve-dini, galėtų rasti visokių naudingų ir kultūringų su-manymų, teikiančių ir įvairaus malonumo.

K. Jurandė

Puikus lietuvių kalbos va-dovas su 40 pamokų, gra-matikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemokantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokti. Pa-rengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W. R. Schmalstie-g. Išleido liet. pranciško-nai Brooklyne. 479 psl., kie-tais viršeliais. Kaina 7 dol. Galima užsisakyti:

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief, Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

NEŠVARUS POKŠTAS

Ne tik mūsų veiksniai, bet ir lietuvių visuomenė neparodė didesnio susidomėjimo įvykiais, kurie palietė, o dar skaudžiau gali paliesti Lietuvos reikalus.

Britų premjerui Wilsonui su Kosyginu pasidalinus Baltijos valstybių deponuotą auksą, Londone su dideliu susidomėjimu laukiama naujo diplomato sąrašo, kuriame turės pasirodyti tolimesnės to susitarimo pasekos. Būtent, šitokių lūkesčių reikiąs Londono "The Daily Mail" (vasario 22 d.) pažymi, kad galimas Baltijos valstybių diplomatų į tą sąrašą neįtraukimas.

Nors šis įtakingas Londono dienraštis tvirtina, kad tokios užuominos remiasi tik gandai, bet tie gandai nepalaužia cirkuliavę Londono diplomatinuose sluoksniuose, jog Kosyginas, viešėdamas Londone, ir "likvidavęs" Baltijos valstybių turto klausimą su Anglijos vyriausybe, kartu pareikalavęs Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatinį atstovų išbraukimo iš formalių sąrašų, nes tos valstybės dabar "įeinančios į Sov. S-gos teritoriją".

Užsienių reikalų ministerija tas žinias kol kas paneigianti, Sov. S-gos ambasadorius tyli, o kitų įtakingų laikraščių redakcijose galvoja, jog tai, ką rašo Daily Mail, negalėtų vien tik gandai ir spėliojimais remtis. Vieno laikraščio redaktorius išsireiškė, kad tai galinti būti "tra-

giška tiesa", o kitas iššovė, kad tai galis būti "nešvarus dabartinės vyriausybės pokštas".

Esamoje politinėje padėtyje tokių "pokštų" susilaukus niekas per daug nebesistebi. Čia pat Amerikoje, nežiūrint, kad laiško senatoriams turinys dėl konsulinės sutarties aiškiai rodo 200 prieš 1 persvarą pasisakant prieš tokios sutarties tvirtinimą, matome, kad Senato užsienio reikalams komisija vistiek pasisakė už sutartį 15 prieš 4 balsais.

Sutartis kaip sutartis, bet ar esame pasiruošę tolimesniems įvykiams, kurie paseks viešai skelbiamus faktus, gerai žinant, kad oficialias sutartis labai dažnai lydi slaptos ir viešai neskelbiamos klauzulės, kurios gali būti daug nemalonesnės už pačias sutartis.

Turėjome precedentų, kuriuos skaudžiai išgyvenome. Įvykiai Švedijoje, skaudžiai sukrėtę Baltijos tautų jausmus, atiduodant ne tik auksą, bet ir žmones tiesiai į komunistų narsus. Pasitvirtinusių statusas daugelyje valstybių buvo susiaurintas arba visai panaikintas. Ir štai, ko gero, ateis Londono eilė.

Daugelis gal klaus -- o ką gi mes galime padaryti? Nieko kito, o tik pareikšti iš anksto savo protestą. Tą, berods, jau padarė Anglijos lietuviai. Belieka laukti atitinkamų žygių iš mūsų centrų kitose sostinėse.

Mums rašo

KODĖL GI PATS
AUGUSTAUSKAS PABĖGO?

Priežodis sako: "su pliku nesipešk, su kyliu nesibark". Bet vistiek p. Jurevičiau, Tamsta gerai padarėte, kad remdamasis praėjusių faktais atsakėte (Dirva, sausio 20 d. nr. 21), J. Augustauskui į jo užsipuolimus ant prezidento A. Smetonos ir į istorinių įvykių išskaičiavimus.

Man tik neišku, kodėl Tamsa J. Augustausko tokius pasisakymus spaudoje vadinate kritika?

Reiškia, kad J. Augustauskui tektų garbingas ir atsakingas kritiko vardas. Gi Naujienose J.A. patalpintos žinios apie prezidentą A. Smetoną yra ne kas kita, kaip krūva pletkų. Tai tos krūvos autoriui tektų ne kritiko, bet giminingas tai krūvai ir

sinonimas.

Naujienoms, kad tokius pletkus talpina savo puslapiuose, dovanotina, nes jos nuolat pasižymi praėjusių faktų išskaičiavimais.

J. Augustauskas matomai pamiršo turėta šiltą vietelę nepriklausomybės laikais ir dabar siejo, kodėl prezidentas išbėgo. Susidaro įspūdis, jog J.A. nepatenkintas, kad raudonasis okupantas, prisigėręs daugelio lietuvių kraujo, negavo pasigardžuoti prezidento krauju.

Šia pačia proga norėčiau paklausti "kritiko" J. Augustausko -- kodėl gi jis pabėgo iš Lietuvos ir dar šiandien sėdi Vokietijoje?

Garbingas Lietuvos tautietis gerbia visus tris buvusius mūsų prezidentus, nes jie visi trys buvo geri lietuviai - patriotai.

F.E.
Cleveland

MAN PATIKO...

Baigusi skaityti Br. Railos knygą "Laumių juosta", būtinai noriu padėkoti, kad paprašius tuoj prisitvėrė. Ši knyga mane supažindino su mūsų tautos garbingais žmonėmis, ypatingai tais, kurių jau nebėra mūsų tarpe. Kitaip, nebūčiau turėjusi progos apie juos išgirsti. Skaitant "Laumių juostą" te-

Šiuo metu Vokietijoje gyvenanti chigagietė Laimutė Stepaitienė išpildė dalį meninės programos Vasario 16 minėjime Vokietijoje. Prie pianino Kaethe Buettner.

Vasario 16 minėjimas Vokietijoje

PLB Vokietijos Krašto Valdyba kiekvienais metais pasirenka vieną Vokietijos miestą, centriniame Vasario 16-tosios dienos minėjimui. Šį kartą atėjo eilė netoli Vasario 16-tosios gimnazijos esančiam Weinheimui.

Vasario 18 d., šeštadienį, PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkui inž. Jonui Valiūnui miesto švenčių salėje teko pasveikinti arti 600 žmonių -- iš įvairių vietovių atvykusių tautiečių, nemažą skaičių vokiečių, latvių ir lenkų atstovų, bei Vokietijoje veikiančios vengrų gimnazijos delegaciją.

J. Valiūnas susirinkusiems papasakojo šventės prasmę bei jos reikšmę mums lietuviams. Jis kreipėsi į laisvąjį pasaulį, kad šis rūpintųsi lietuvių tautai padarytos skriaudos atitaisymu.

Kalbą pasakė prof. dr. Juozas Eretas iš Bazelio (Šveicarijos). Jo žodžiais lietuvių tautos nepriklausomybės ir laisvės praradimas yra skaudus ypatingai šiais laikais, kaimet mažiausiom Afrikos tautelėms yra suteikiama teisė sukurti savo savarankišką valstybę. Mes tom tautelėm nepavydim, atvirkščiai, džiaugiamės, kad joms duodama nepriklausomybė, tačiau mes reikalaujame, kad laisvė būtų duodama visiems netik afriekiečiams, bet ir Europos gyventojams.

Mūsų uždaviniai tremtyje yra burtis lietuviškose organizacijose, parapijose, remti ir įvertinti savąją spaudą, savo rašytojus ir menininkus. Jei būsime vieningi, tai ir būsime galingi.

Priminęs Kinijos pavojų ir per tai galimybę atgauti Baltijos valstybės laisvę, jis pabrėžė, kad lietuviams šį kartą nereikės kovoti 123 metus, nes šiais laikais pasaulyje yra per daug išsigalėjęs laisvės prin-

cipas. Dar dabar Lietuva pripažįstama 35 valstybių ir todėl lietuviai neturi prarasti vilčių. Sa-

jam duoti progos viešai padėkoti lietuviams už jų nepaprastai didelį gerą širdiškumą, duosnumą

Pianistas Antanas Smetona atliko dalį meninės programos Vasario 16 minėjime Vokietijoje. F. Kopetzky nuotrauka

vo paskaitą jis baigė žodžiais: "Tas nevertas laisvės, kas negina jos".

Meninę minėjimo dalį atliko pianistas Antanas Smetona iš Clevelando, solistė Laimutė Stepaitienė iš Chicagos, prie pianino lydima Kaethes Buettner iš Mannheimo ir, kaip kiekvienais metais, lietuvių Vasario 16-tosios gimnazijos choras, vadovaujamas muzikos mokytojo Kazio Motgambio ir tautinių šokių grupės, vadovaujamos mokytojos Elizos Tamošaitienės.

Programai pasibaigus, vienas vokiečių, pokario metais buvęs bolševikų belaisvėje, prašė

ir meilę, kurią jam ir daugeliui kitų vokiečių belaisvių teko po karo patirti Lietuvoje.

Minėjimo organizatoriai išsiųs padėkos telegramas Vokietijos kanceliui dr. Kiesingeriui ir JAV prezidentui Johnsonui. Taip pat bus išsiųsta telegrama VLIKo pirmininkui dr. J.K. Valiūnui, kurioje bus išreikštas Vokietijos lietuvių solidarumas.

Labai sklandus minėjimas buvo užbaigtas Vokietijos ir Lietuvos himnais.

Į minėjimą atvyko 12 žurnalistų, 5 fotoreporteriai ir televizijos stočių atstovai. Sekančio-

MINTYS IR ŽVILGSNIAI

Jau ne kartą renkantį aukas Lietuvos savanoriams - kūrėjams teko užklausti: kiek gi beturime jų gyvųjų tarpe, kaip jie laikosi ir ar tos aukos nėra per menkos jų darbams ir pasiaukojimui įvertinti. Atsakymas vis būdavo maždaug toks: savanorių - kūrėjų sąrašų neturime, kaip jie laikosi nežinome, bet vistiek jie reikalingi paramos.

Tiek laiko praėjus nuo Nepriklausomybės kovų laikotarpio, nei vienas nesuabejoja, kad pienu ir medum savanoriai negyvena. Už tat jų pirminkas dažnokai per spaudą ir dėkoja visiems, o ypatingai LVS Ramovės skyriams, už aukas, siunčiamas savanorių - kūrėjų paramai.

Tą lyg ir savaime suprantamą mintį kiek užtemdė žvilgsnis į žinutę Laisvosios Lietuvos kovo 2 d. numeryje, kurioje matome tokią vaizdėlį:

"LAISVOSIOS LIETUVOS" įgal. leidėjui ir Redakc. Kolegijos P-kui p. V. Šimkui

Siunčiu L.K.K. - Savanorių S-gos, TORONTO skyriaus narių sąrašą - aukų lapą, aukojusių "LL" \$35,00 per metinį narių visuot. susirinkimą 5.II.67.

Ta pačia proga pranešu, kad 1966 m. gruodžio mėn. mirė kūrėjas - savanoris a. a. J. KAMENKA.

1966 m. į skyrių įstojo kūrėjas - savanoris ats. Kav. Majoras J. Šarūnas, gyv. 170 Young St., Hamilton, Ont.

Priedas: aukų lapas, pagelb. sąrašas ir banko "Money orderis".

V. Štreitas
Skyriaus P-kas

RED: Auka sujudino mūsų širdies gelmes. - Sunku surinkti padėka žodžius ir išreikšti nuotaikas apimančias sunkiai aprašomas praėjusias ir ateities plačias vaizdus, kaip nebaigtą herojišką filmą.

Išdidus dėl Jūsų dėmesio, nuolankiai ir išipareigojanti priimame.

Ši auka, sujaudinusi "L.L." redakcijos širdis, bus reikalinga LVS Ramovės pastangų patikrinimo ir "nebaigto herojiško filmo" išaiškinimo.

mis dienomis virš 12 laikraščių aprašė puikiai pavykusį minėjimą.

Andrius Šmitas

Vasario 16 Gimnazijos choras, vadovaujamas mokytojo Kazio Motgambio, išpildant meninę programą Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo sukakties minėjime Vokietijoje. Schwetasch nuotrauka

ko šypsotis, bet priėjusi prof. Biržiškos įsikūrimo Amerikoje istoriją, turėjau per skruostus nubraukti gailių ašarų.

Kol tokie rašytojai rašys ir bendradarbiaus, tol Dirva nebus nuobodi.

Lionė Juodytė
New York

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Filmų revoliucijos Maratas

Apashtalas Jonas Mekas
(iš Time)

Jonas Mekas, moderninis lietuvių poetas, visuomet buvo, kaip banaliai sakoma, mano simpatija. Tai poetas, kurį skaitydami, niekada nevargdavau, nesikankindavau, į galvą nepriekšdavo dumblo ir nesąmonių, o į širdį akmenų ir žvyro. Tat kai kam gal atrodytų ne komplimentas, bet nieko negaliu padaryti. Man patikdavo Jono Mekos eilėraščiai dėl jų tikro lyrizmo, estetiškos nuotaikos, gero skonio, muzikalumo, plastinio intymumo, protarpiais ištrykstančių išminties žiežirbų.

Man jis yra - "gėlių kalbėjimas". Pagaliau, nesvarbu dėl ko, kaip jums ne visuomet svarbu mokslininkai nusakyti motyvus, kodėl jūs mylit jį, o ne aną merginą.

Todėl buvo labai malonu, kad ši mano "poetinė simpatija" neseniai buvo labai ryškiai įvertinta ir pagerbta per tris milijonus inteligentiškų skaitytojų turinčio ir labai įtakingo Amerikos magazino TIME (1967, II, 17). Čia buvo įdėtas ilgokas straipsnis apie naująjį Amerikos "pogrindžio" filmų meną ir apie Joną Meką, kaip šių filmų kūrybos ir kritikos vadą, magazino žodžiais tariant, - tu filmų "revoliucijos Maratą".

Toks titulas Mekui, žinoma, garsdinantis ir be abejo perdėtas, bet labai skambus ir simboline prasme turintis kiek pagrindo. Jonas Mekas Amerikoje savo talentą paskyrė filmų revoliucijai. Šioje kritikos ir kūrybos srityje jis atsiėmė laimėjimų, kaip vienas iš ryškiausių naujosios filmų krypties lyderių. Už tai jis jau ne kartą buvo rimitai įvertintas įvairiuose žurnaluose ir filmų festivaliuose.

Kinematografijos mokslo, meno ir kritikos srityse tai daugiausia pasiekęs ir aukščiausia iškilęs Amerikos lietuvis, kuris ir liko lietuvis be pavojaus susisukti galvai. Sveika galva ir šilta lietuviška širdis šiomis dienomis jau yra retėjanti simbolizė.

Žinoma, Jono Mekos ir jo šalininkų filminio meno kryptis tuo tarpu yra tokia, apie kurią daugelis, ir šiek tiek pats TIME magazinas galvoja, kad vis dėlto tiems vyrams galvos yra daugiau ar mažiau susisukusios, jų kūryba ir jie patys yra gero, kaip trenkti (kooky). Tarpeilės nuotraukų iš "pogrindžio filmų" ir jų režisorių, magazinas įsidėjo ir Jono Mekos nuotrauką ilgais suteptais plaukais, lyg pranašo Elijošaus. Tai be abejonės mada, ir kaip visos mados tikiosios, praeinanti.

Bet žurnalas sutinka, kad šalia nevykusių ir "trenkių" Jono Mekos mokyklos ir krypties filmų, jau pasireikšta ir neabejotinai meniškai vertingais darbais. Jie netrukus bus rodomi daugelio Amerikos didžiųjų kino teatrų salėse. Jų įtaka jausmų net "normalių" hollywoodinių filmų užmojuose ir ypač televizijoje, tuo tarpu bent komercinių reklamų srityje.

Ta proga Time cituoja kelis Jono Mekos pareiškimus. Esą, jis aistringai skelbė mirtį filmui, kaip pramonei, ir užgimimą filmo, kaip meno. Jis

sakęs: - "Naujoji kinematografija yra aistra, laisvo kūrybinio akto aistra. Senoji estetinė prasme buvo ne daugiau, kaip teatro pratėsimas. Gi naujoji, nors ji taip pat pateiktis turinčių bei nuotykių (stories), iš esmės bus vaizdas ir judesys, sukomponuotas filmų poetų. Naujoji kinematografija yra šviesos menas ir ji išsilies pasaulin, kaip nauja aušra..."

Kaip būna su visais manifestais, taip ir šis, bent man skeptikui atrodo, bus įvykdytas tik iš dalies. Kaip ir kiti praeities maištininkų manifestai, jis greičiausia nepasiteisins branduolyje, bet darys daug įtakos filmų kūrybos tolesnei raidai detalėmis, suteiks šviežumo, atsisauninimo, kitokio stiliaus.

Prieš porą mėnesių, rašydamas apie priešpaskutinį mūsų "Metmenų" žurnalo numerį (II) aš jau minėjau, kad čia buvo paskelbtas originalių minčių kupinas žurnalisto Stasio Goštauto pasikalbėjimas su Jonu Meku apie naująsias kino meno sroves ir lietuvių poeziją. Tad daugiau nesivadovodamas TIME magazino informacijomis, galėčiau tik pridėti, kad mūsų "Metmenyse" šios idėjos paties Meko buvo žymiai plačiau ir daug išsamiau išgildintos.

Šiame pasikalbėjime "filmų dirbėjas", režisorius ir kritikas Mekas pateikė tiek daug įdomių, originalių, paradoksiškų minčių, kad prie jų man daug kartų norėjusi grįžti, jeigu įsčiau intelektualinį alį mūsų sočiojoje visuomenėje, kurio, deja, aš... nelabai išmatau.

Bet šia proga vertėtų bent porą trejetą Meko minčių pacituoti, su kuriomis nesunku sutikti. Pavyzdžiui...

"Visas menas yra apie praeitį ir dabartį, - nieko nėra apie ateitį. Skirtumas tik toks: menininkas gyvena ir kuria iš dabarties, ir kuo didesnis yra menininkas, tuo arčiau jis pajėgia įsiklausyti į dabarties esmę. Visa mūsų socialinio gyvenimo santvarka ir gyvenimo būdas remiasi tradicija, praeitimi, ir todėl dabartis, išreikšta mene, visados atrodo, kaip tolima ateitis. Tikra tiesa yra, kad dabartinis avangardas - bet kuris avangardas - išreiškia žmogų, koks jis buvo prieš maždaug penkis metus. O visa kita žmonijos dalis gyvena, galvoja ir jaučia taip, kaip žmogus galvoja ir jaučia maždaug prieš dvidešimt metų..."

Skamba paradoksiškai, bet ir aš manyčiau, kad taip yra, jei ne dar blogiau...

Arba: - "Gera yra vaikščioti su plakatais užuotą ar užuotą, išreikšti savo nepasitenkinimą žmogaus nežmoniškumu. Tikslai yra geri. Bet ar mes esame geresni už tuos kitus? Ką mes turime geresnio? Pažeisti, bet kuo? Išvada tebuvo viena: prieš keisdamas kitus, pirmiau patsai geresniu žmogumi pasidaryk. Savo gražinti ir tobulinti turim, ne kitus..."

Arba štai Meko nuotakos iš Vokietijos DP stovyklų atvykus New Yorkan ir dabar: -

"New Yorke, tarp lietuvių, aš neradau nei dvasinio peno, nei temperamento. Tad buvo reikalinga arba palengva užtrokšti, arba išleisti iš proto. Ir taip aš palengva išėjau į filmą... Kad tęstum kūrybą, pirmiausia buvo reikalinga išlikti žmogum. Sakau, tęstum, nes ir dabar mano pagrindinė kūryba pasiliko lietuvių poezija. Aš netikiu, kad poeziją galima rašyti kita kalba, negu ta, kurioje esi gimęs ir vaiku ropinėjęs. Poezijos kalba yra per daug subtili, per daug jautri".

"Aš pasilikau lietuvis poetas. Visi kiti darbai (filmas etc.), nežinrnt, kaip jie būtų svarbūs, - Amerikos ar pasaulio

kontekste, - man buvo ir tebėra tikslai tarp kitko. Kad neišeitum iš proto... arba kad neužmigtum tarp miegančiųjų. Mano filmai yra tik mano dienoraščiai, bet nieko daugiau".

Taip galvoja Amerikos filmų revoliucijos Maratas - lietuvis poetas Jonas Mekas.

Bet šiai akimirklai dar trūksta pabaigos. Ją būdingai duoda pats TIME magazinas, savo ilgą filminių naujovių apžvalgą užbaigdamas: -

"- Galėtumėt sakyti, - sumurma Mekas, sukta šypsodamas, - kad lunatikai perima beprotumą". Ir TIME nuo savęs pridėda: "Niekas būtinai blogo tame nėra. Protarpiais menai reikalinga virsti truputį pamišėliškai..."

Menai - gal ir taip. Bet kaip yra su pačiu protinguoju pasauliu?

Kada aiškūs barbarai beveik jėga verčiami virsti civilizuo-tais per vieną dieną, kada kitos tikrai civiliztuotos tautos išniekinamos, parduodamos, verglamos ir žudomos, kada kariaujama už teisingumą ir kartune-kariaujama, kada laisvinama ir kartu nelaisvinama, kada vadinami humanistai savo salonuose vaišina vadinamus banditus, kada laisvė tiesia taikos tiltus tirionijoms, o tirionijos rėkte rėkėja, jog palaidos laisvuosius, kada jau net du popie-žiai atkakliai ieško, kaip užmegsti "ryšius su kraštu", kurį jau pusę šimtmečio engia patys atkakliausi atėjusiai ir tt. ir tt., - tai kas iš tikrųjų yra lunatikai, kas yra "truputį pamišę" ir, pagaliau, kur yra tikrasis beprotumas?...

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DIRVOJE
DIDELIS
PASIRINKIMAS
PLOKŠTELIŲ
IR
NAUJŲ KNYGŲ

HELP WANTED MALE

1ST CLASS SKILLED
FIXTURE BUILDERS
MILL HANDS
RADIAL DRILL
HANDS
HYDRAULIC FITTERS

Must have job shop experience.
DAY & NIGHT SHIFT.
68 hour week. Fringe benefits.
WELDMATION, INC.
31720 STEPHENSON HWY.
MADISON HTS., MICH.
(20-29)

WANTED JOURNEYMEN

B & S AUTOMATICS

SCREW MACHINES

Set up and operate 3rd shift
South Bend Area Company offering
excellent future for right man. Must
be able to handle all phases of set
ups. Wages in excess of local rates
plus night premium. Steady work,
paid holidays, vacations and insur-
ance. Call R. Robinson, 219-232-2051.
An Equal Opportunity Employer
(21-30)

JOURNEYMEN

ENGINE LATHE MEN

Experienced for thread gage shop.
Mostly small work in rounds. Steady
and permanent with excellent work-
ing conditions for right man 40 to
60 hours per week. Threadco Co.,
3842 W. 11 Mile Rd., Berkley, Mich.
313 - LI 5-6363.
(19-28)

SHEET METAL
HAMMERFORMERS
MLDG. BENDERS

Familiar with Stainless, Aluminum
and C.R.S. Prototype Parts.
Also openings for Prototype Machin-
ists. Also men familiar with Draw
Bench Mldg. Sections. All fringes
and benefits. 56-hour week.

EXPERI-METAL, INC.

23811 RYAN RD.
WARREN, MICH.
313 - SL 7-8121
(18-27)

INJECTION MOLDER
NEEDS
TOOL MAKER

This is an opening for a top
flight craftsman for a small tool
room, as a working supervisor
handling a wide variety of tool-
ing. He will have an opportunity
for advancement to the Engineer-
ing Dept. Contact Personnel
Manager for interview at:

Wolverine Plastics Div.
Hayes Industries, Inc.
495 Redman Rd.
Milan, Michigan
PHONE 439-9811
(24-29)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Canad. delux Wiskey ..... 5th — \$3.98
2. Asbach Uralt ..... 5th — \$5.49
3. Import. Napoleon Vermouth ..... 5th — \$1.19
4. Import. French Napoleon Brand 5th — \$3.35

5. Bordeaux Import. White Wine 5th — \$0.98
6. Canada Dry Vodka ..... 5th — \$2.98
7. Riccadona Vermouth .... 30 oz. Bolt. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų
maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

A. BALAŠAITIENĖ

ABEJONĖS VALANDA

NOVELĖ

(5)

Kišenėse buvo pieštukai, Fauliaus plačia rašysena užpildyti popierio lapeliai, bloknotėliai, restoranų kvitai, kelios nosinės. Vidinėje švarko kišenėje buvo laiško formato didelis lapas, išmargintas labai dailia rašysena. Iš karto į jį nekreipdama dėmesio, Rimgailė popierių numetė ant lovos. Pagaliau, iškrausčiusi visas švarko kišenes, ji nusiplovė rankas ir vėl nutarė eiti į lovą, pasiėmusi lengvo turinio knygą. Begulant subrazdėjo ant lovos numestas popierio lapas. Jau buvo įjėmanti į Fauliaus naktinio stalelio stalčių, kai jos akis užkliudė keli žodžiai:

... "mūsų buvusios meilės afera Tau taip pigiai negali baigtis..."

Rimgailė atsisėdo ir pradėjo skaityti. Tai buvo laiško turinys, nors trūko pradžios ir pabaigos. Kitaip sakant, nebuvo aišku, kas kam rašo. Bet beskaitydama, Rimgailė pradėjo prisiminti priešvedybines problemas, ir kuo toliau ji skaitė, tuo neramesnė buvo jos širdis. Iš laiško eilučių pradėjo kilti aiškėti. Su siaubu akyse Rimgailė ryte rijo eilutes...

.. "tai kas, kad gyvenimas man Tave atėmė; mūsų buvusios meilės afera Tau taip pigiai negali baigtis. Tu bandei išsižadėti savo stnaus. Bet norėjau, kad Tu į jį dabar pamatytum: jis taip į Tave panašus... Žinia apie Tavo vedybas mane sukrėtė, nors pripažįstu, kad aš Tau kaip žmona netinku,

nes neprisdėsiu prie Tavo karjeros pagerinimo. Niekada nemaniau, kad Tu priversi mane grąsinti, bet tik tokiu būdu aš apsaugosiu savo teises ir mudvių stnaus egzistenciją. Jei Tau buvo reikalinga žmona, jau vien dėl to, kad nebūtų nereikalingų kalbų, tai Tu ją ir turėk. Bet Tavo jausmai turi priklausyti man. Kol Tu mane sąžiningai lankysi, kad ir retkarčiais, kol prisijsi pakankamą sumą pinigų Sauliukui išlaikyti, aš Tave paliksiu ramybėje. Tavo žmona -- tai trūpinams. Tavo meilė -- man. Ar Tu gali užmiršti tą ugningą aistrą, mudu taip giliai surišusią? Ar Tu gali surasti moterį, kuri labiau mokėtų Tave mylėti, negu aš? Pagaliau, vistiek Tu mūsų bendros praeities vergas. Atmink - nežaisk su ugnimi. Jei bandysi nusikratyti manim, tada ir Tavo darbdaviai..."

ir toje vietoje laiškas nutrūko. Rimgailė sustingusi žvilgsniu dar kartą bandė skaityti iš pradžių, bet raidės liejosi viena į kitą, ir baisus spazmiškas skausmas ėmė spausti jos smilkinius. Norėtų verksti, bet ašaros kažkur užkliuvo degančių akių gelmėse. O gal tik skausmas per didelį, gal smūgis per staigus, kad juos galima būtų nuplauti ašaromis...

Ant naktinio stalelio suskambėjo telefonas. Kaip pabudusi iš baisaus sapno, Rimgailė ištiesė ranką pakelti ragelį. Bet staiga susilaikė -- tai Paulius! Ne, ji nebeatsakys telefono. Ji niekada nenorės girdėti jo balso. Su šia valanda mirė bet koks jos gyvenimo džiaugsmas, ir niekas jo jau nebeprisikels. O, ne, netiesa. Juk ji laukia kūdikio! Ir jis bus jos sudužusios laimės tąsa. Tik kuo toliau iš čia dabar tuoj pat iškeliauti, negrįžtamai pasitraukti iš šito gyvenimo, kuris iki šiol atrodė tik pradžia neseniai sukurto laimės, tik pažadas ilgų laimės metų.

Kaip nemiklus automatas, Rimgailė pasikėlė iš lovos ir pradėjo rengtis. O telefonas ilgai ir įkyriai skambėjo, savo aštriu režiančiu skambėsiu taip giliai skrodamas nejaukią namų tylą. Į

savo vienintėlį lagaminą Rimgailė netvarkingai pradėjo krauti drabužius, ant pat viršaus užmetusi dėžutę su mažyčiais baltais megztinėliais. Telefonas nutilo. Apsidariusi po miegamąjį, kuriame praleido tiek daug laimės valandų, Rimgailė buvo beeminanti į virtuvę, kai telefonas vėl suskambėjo iš naujo. Gal norėdama bent tuo Pauliui atkeršyti už padarytą skriaudą, už nedovanotiną apgavystę, ji nutarė nukelti telefono ragelį, nei vieno žodžio neatsakydama. Tegul jis dabar rūpinasi tegul abejoja, jei iš viso ji jam rūpi... Rimgailė pakėlė ragelį ir buvo bededanti ant stalelio, kai nugaro telefonistės monotonišką balsą:

-- Alio, šaukia New Yorkas. Čia New Yorkas.

Rimgailė nustebo. Paulius juk Chicagoje. Kas galėtų taip vėlai iš New Yorko skambinti? O gal jis ... išskrido pas Valtę ir dabar iš ten skambina? Įdomu, koks bus jo melas. Aišku, tokį laišką gavęs, jis turėtų skubėti pas savo mylimąją. Kažin, gal reikėtų atsakyti? Rimgailė pakėlė ragelį ir atsiliepė.

-- Prašau, kalbėkite, -- mechaniškai atsakė telefonistė.

-- Labą vakarą. Ar galima būtų kalbėti su profesorium Skirmantu? -- malonus vyriškas balsas paklausė anapus laidų.

-- Jo nėra namie. Čia kalba... -- Rimgailėi buvo beužkliūvą žodžiai, -- čia kalba Skirmantienė.

-- O, ponai! Kaip malonu! Čia Rimvydas, "Vakaro" redaktorius. O kada laukiate pono Skirmanto sugrįžtant? Atleiskit, kad taip vėlai skambinu, bet reikalingas svarbus. Bent man labai svarbu su profesorium galimai greičiau pasikalbėti.

(Nukelta į 6 psl.)

ŽVILGSNIS PRO KILPĄ

REDAGUOJA TEISYBĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJA

AŠAROS – MŪSŲ PAŠARAS

Kadangi Bronys Raila savo "Akimirkose" jau drįso pašaipiai paliesti ilgais amžiais tobulai išpuoselėtą patį skaisčiausiąjį mūsų tautinio charakterio bruožą -- gaudumą, tai šį kartą ir mes negalime tokios moralinės skriaudos nutylėti. Ne, gerbiamieji! Iki šiol visokių visuomenės kenkėjų esame pakankamai prisiklausę ir prisiziūrėję, bet jų tarpe dar nebuvo tokio, kuris būtų bandęs juoktis iš mūsų ašarų. Taigi, gana žemaitiškos kantrybės!

Taip, mes verkiame, nes tokia yra istorinė mūsų tautos misija, kaip tai pasakytų dr. A. Ramūnas - Paplauskas. Mes verkiame, nes esame pašaukti liudyti žemėje amžinąjį švelnumą, kaip tai tikrai žino dr. A. Maceina. Be to, mes verkiame ne pirmą dieną, o nuo pat žilos senovės, ką nenuneigiamai patvirtina ir mūsų liaudies dainos: "Čia jauni verkia, ašaras merkia...", dainuoja senovinis poetas, o kitas dar smulkiau paaiškina: "Oi, verkia mergelė aplankoma, ir vysta rūtelė aplaistoma..." Taigi, ar jūs suprantate, kiek čia daug proistorinės tiesos atskleista?

Mes visai neabejojame, kad ir skaisčioji Birutė, pirmą kartą vyriškai priglausta prie maižiešinės Kęstučio barzdos, nevaptelėjo jam, kaip dabar mūsų trumpakelnės mergos sako: "Ko, ponas, dar nori?" Ji verkė. Ji, pirmą kartą bučiuojama, švelniai verkė užsimerkusi ir paskui garsiai pasikukčiodama atsimerkus. Nes tik tokios yra mūsų mergelės lelijėlės, ką ir dr. Jonas Adomavičius gali patvirtinti. O dar vėliau, tikriausiai, ir Kęstutis verkė Birutės pagriom baramas, o Jogaila kruvinom ašarom verkė nuo širdžių ir broliškai Kęstutį smaugdamas... Nes tokia yra mūsų lyrinė siela. Taigi, mes ir norėdami negalime neverkti.

Mūsų bajorai, suklaupę Liubline ant meškos kailio, verkė prieš savo karalių Žygimantą Augustą, maldaudami, kad Lietuvos nepriklausomybės neparduotų lenkams, o jų palikuonys vėliau grieždami dantimis verkė iš piktno, kad atsiimtų ta Lietuva nepriklausoma.

Gi laisvės laikais jau ir mes patys verkėme. Verkėme, jeigu valdžia būdavo ne mūsų rankose, verkėme pragėrę algą, pralošę svetimus pinigus, o jau graudžiausiai tada, kai policininkas, iškrautes iš frako, mūsų patriotinį kūną vilkdavo į kalėjimą atgailos apsimarinimui. Ir po to mūsų ponios gyvanašlės jau ilgus mėnesius verkėdavo iš karšto pastutimo, neišsitedkamos marškiniuose, o mūsų užmiršti tėvai -- kažkur ten gilame kaime, apsikabinę paskutinę change of life amžiaus vištelę. Nes mes visais laikais ir atvejais buvome gaudūs lyrikai.

Na, o dabartinė mūsų tremtis jau iš esmės yra tik ašarų pakalnė, ir netgi šiuos žodžius rašant ašaros gerklėje springsta.

"Raudokit, angelai, mūšelininkai, šventieji,

Drebėkit, baistis griešnininkai, iš grabo sodo diena! pašaukti!..." -- prabyta kartais į mus sapnuose grėsmingi Biblijos Studentų psalmės pagraudinimai. Ir verkiame, siaube prabudę ir raitydami, užgulti atsiminimų. Vaizbūnai verkia, kad paliko pakelėje užkasti nekrikštyti jų auksinukai, politinėje veikloje įstrinti bortukai -- užmiršę stalčių konkurentų juodas biografijas, našlėlės -- gyvo vyro mirties metrikus, o generolai -- kad nerado aną tragiškąją mūsų tautos pavergimo valandą kažkur žmonos su makštimis nudėto kardo.

Mes ašarom apkrapiam tėvynei mūsų kraujo auką -- doleri, kultūrai remti skirtą kugelį, o laisvės žygio eisenoje -- Altas Vliko nugarą.

Tiesa, yra dar čia tokių be žodžių verkiančių, tokių be garso, tik mintimis, kurie, galbūt, vieninteliai tikrai juokingi. Jie tyliai vieni verkia kažkokios ten atsimintos panemunės pavasario dienos, padangėmis nutolusio baltužio debesėlio, gluosnio šnerėjimo, paukščio giesmės ar vakaro žarų spalvingo Nidos jūros ribuliavimo. Tarytum nerastumei viso to bet kurioje kitoj šaly. Jie kartais tyliai apverčia netgi tuos garsiai verkiančius. Bet apie juos čia neverta nė burnos aušinti.

Mes, kiti, verkiame, kaip reikia verkiti! Mes dar nenutautėjusiai, sakytume -- pagal patį Maironį. Nesgi mes verkiame, iš baltiaus grįždami nuo tiesaus kelio nusiklydę, o pagriom savo lopšy ir vėlėi šį svietą išvydę, verkiame, ir kitatautės meilės pančius pažinę, o nemigo vidurnaktį -- ir puošniojo rezidencijos sau karstą atsiminę.

Ir štai, tik vienas Bronys Raila lyg šėtonas nuo Kalifornijos kalno įžeidžiančiai kvatojasi...

MILŽINIŠKAS TARYBINIO MOKSLO LAIMĖJIMAS

Iš Lietuvos mums rašo, kad tenykščiams mokslininkams pasisekė sukergti katę, šunį ir kiaulę ir gauti iš to visai naują tarybinį gyvį. Dabar, esą, bandoma tą gyvį sukergti su beždžione, ir iš tų vedybų turėtų gimti tarybinis žmogus -- "sovietskij čeloviek".

ŽODIS PAVERGTAJAM BROLIUI

A. G.

Ark, broleli, vagą tiesią,
Piauki lanką žalią, --
Mes jau gulim išsitiesę,
Užkulniai atšalę.

Sakėm grįšim žygiuos kario,
Griauškuose patrankų,
O išvydai mus už marių
Su pačia ant rankų.

Tave raudos bočių girių
Apkasuos prikėlė --
Mūsų kelias didžiavųjų
Baigės fabrikėly.

Buvo kardas -- liko mietas,
Mašina iš skydo,
Priešui skirtas žodis kietas
Aluje praskydo.

Nešėm žvangų lobių svorį,
Ir daina švaigino, --
Šiandien širdys nebenori
Vyro nei merginų.

Rūmais, krūmais, švabų gryčiom
Varėm utę pėsti --
Šiandien baigėm su garstyčiom
Vienas kitą esti...

MUMS RAŠO IR PRAŠO

Gerb. Teisybininkai,

Atleiskite, kad šį kartą ir mes norime prašyti Jūsų pagubos.

Matote, buvo taip. Mūsų miestelis labai mažas, toli nuo didelių lietuvių kolonijų, bet Vasario šešioliktąją šiemet mes norėjome atšvęsti šauniau negu kiti. Taigi mes parsikvietėme iš didelio miesto didelį, kaip sako, pagrindinį kalbėtoją, su daktaro vardu, kuris turėjo mus sustiprinti patriotinėje dvasioje. Mes jam apmokėjome kelionę, stipriai pamylėjome iš vakaro ir dar iš ryto. Bet jis, per mūsų šventę užlipęs ant scenos, mums tik pasakė, kad nepriklausomybė buvo tikrai paskelbta 1918 metų vasario 16 dieną, kad buvo labai linksma Lietuvoje gyventi, kad paskui atėjo bolševikai, po jų naciai ir vėl bolševikai, kad paskui teko dar palaukti Vokietijos ir štai jis jau Amerikoje, kaip jam dabar atrodo... Paskui staiga nutilęs lyg ir susimąstęs ir prasimerkęs į salę pa-

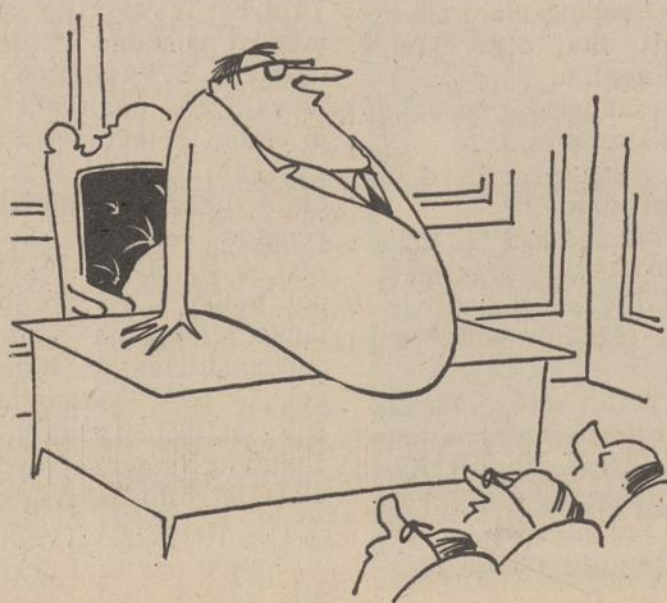
klausė: "Apie ką mes čia kalbėjome?"

Kadangi mes visi apie tai daug daugiau žinome ir geriau galime papasakoti, tai labai nuliūdome, dėl tokių žodžių dar tiek išsikaštavę. Laimė, kad mūsų garbės svečias amerikietis ugniagesių viršininkas savo karšta prieškomunistine kalba pakėlė visų dvasią, o šiaip tai būtų ne vieno dolerio nesurinkę.

Fatarkite, kaip gi mums ateity tokių nemalonumų išvengti, nes vėl galima netyčia toki pamokslininką parsisiųdinti, o mes tų didelių ponų gerai nepažįstame ir nežinome, ką jie gali.

Iz. Kr.
Illinois

REDAKCIJA: Mes siūlytume kitą kartą geriau pasirinkti vieną kurį būrningesni iš savo miestelio, jį taip pat gerai pamylėti iš vakaro ir iš ry-

Po Vasario Šešioliktosios

Po Vasario 16-sios švenčių, visuotiniai pakėlusių mūsų patriotinę nuotaiką ir sustiprinusių kovos ryžtą, vėl prasidėjo normali mūsų politinė veikla. Altas, suskaičiavęs surinktas aukas ir dolerius gražiai sudėjęs į pundelius, tvirtai ryžtasi visom keturiom juos apginti nuo plėšikiškų Vliko pretenzijų. Vlikas, suorganizavęs savo kalėdojimo būrius, jaučiasi taip pat daug tvirtesnis, prisielia nepasiduoti. Reiškia, kova pradedama, ir Lietuva gali būti rami, nes, kol mes dar esame gyvi, ji tikrai neprapuls.

NEGI IR ALTAS DIRBA SOVIETŲ NAUDAI?

Kai mes visi piestu šokame prieš JAV -- Sovietų Sąjungos konsularinę sutartį, kai buvome raginami rašyti savo senatoriams prašymus, kad jos senatas nepatvir-

tintų, ALTas, išprašęs senato komitete tuo klausimu irgi tarti savo nuomonę, štai ką savo Vasario 16 biuleteny mums rašo:

"Ši kvietimą liudyti Washingtone prieš konsularinės sutarties atmetimą Amerikos Lietuvių Taryba išsikovojo sunkiomis ir kietomis pastangomis".

Mes buvome iki šiol šventai įsitikinę, kad ALTas veržėsi liudyti už atmetimą, už sutarties nepatvirtinimą, o pasirodo, jis liudija, kad tos sutarties senatas neatmetų...

Štai kur mus nuveda tos "sunkios ir kietos pastangos"!

PAMINKLAS GENIJUI

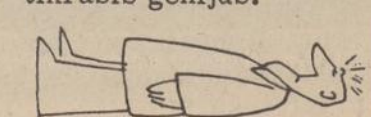

Kaip spaudoje buvo pranešta, M.K. Čiurlionio vardui įamžinti būrelis kultūrininkų su J. Gliada priešaky nutarė pasiūlyti Manyland Books leidyklai išleisti anglų kalba J. Gliados romaną "Ikaro sonata", kurioje 273 kartus minimas M.K. Čiurlionio vardas. Tai būsiąs paminklas genijui.

Neabejotina, būtų labai pagirtinas sumanymas, tik mums pasidarė truputį neaišku, kai atsivertėme to veikalo pirmą puslapį, kuriame radome juodu ant balto taip parašyta:

"Šią knygą su meile skiriu Marijai, savo žmonai, savo draugei, savo saulėtekiui".

Taigi išeina, kad žmonai skiriamas knygos originalas, o genijui Čiurlioniui -- tik angliškas vertimas... Arba mes nesupratome, kuris čia tikrasis genijus.

MORALĖ DAR NĖRA MIRUSI

Min, S. Lozoraičio žodis, pasakytas svetimšaliams prancūzų kalba Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės su-ruoštaame Paryžiuje Nepriklausomybės šventės minėjime.

Dabartinėje tarptautinėje padėtyje, kurioje vyrauja palinkimas pridengti tylos šydu laisvės ir teisingumo dėsnių pažeidimus, kai kam gali pasirodyti, kad užsienio lietuviai, švėsdami Lietuvos valstybės atstatymo sukaktį, vasario 16 dieną, neturi tikrovės pajautimo. Tačiau šitoks išpūdis būtų klaidingas. Reikšdami šią dieną mūsų ištikimybę lietuvių tautos teisei atgauti nepriklausomybę ir laisvą savo suverenumo vykdymą, mes kaip tik paliudijame, kad esame realistai tiek tarptautinių santykių, tiek mūsų krašto gyvybinių interesų atžvilgiu.

Ir tikrai, kad ir kokia būtų dabartinių tarptautinių įvykių raida, dėl kurios mes dažniau esame nustebę, jie negali nušluoti fakto, kad moralė kaip užsienio politikos veiksnys nežiūrint viso ko, nėra numirusi. Ligšiol civilizuotame pasaulyje nėra atsiradę nė vieno valstybės vyro, kuris būtų pareiškęs, jog pasikėsinimas prieš kurios tautos nepriklaus-

mybę ir jos laikymas priespaudoje esąs leistinas bei teisėtas dalykas. Lygiu būdu niekas ligšiol nėra išdrįsęs priieiti, jog tarptautinės teisės pažeidimai ir tarptautiniai nusikaltimai neprivalo būti atitaisyti ir turi būti žmonių bendruomenės ir nusikraustų tautų priimti.

Tai parodo, kad moralės bei teisingumo dėsniai tebėra galioje tautų ir atskirų žmonių sąžinėje. Taigi, šių dėsnių vedami, mes keliame savo balsą už Lietuvos išvadavimą iš svetimo jungo ir tam išvadavimui dirbame kiek mums leidžia aplinkybės.

Šis mūsų nusistatymas, kurio laikomės nepakeičiamai jau 25 metus, yra mums diktuojamas taip pat mūsų tautos gyvybinių interesų. Nes tikrai valstybinė nepriklausomybė gali užtikrinti civilizuotai tautai jos kultūros žydėjimą, materialinę pažangą ir dalyvavimą bendroje žmonių civilizacijoje. Šie jausmai bei įsitikinimai atvedė mus čia šiandieną susirinkti, kaip lygiai pasitikėjimas Dievo ir žmonių teisingumu, kuris įkvėpia mus tvirtai laukti geresnės ateities Lietuvai.

Žinoma, mes neturi-

me iliuzijų, kad Lietuvos išlaisvinimas labai greitai įvyktų. Tačiau mums yra irgi tolima iliuzija, kad smurtas, tarptautinių sutarčių laužymas, tautų ir žmonių pavergimas galėtų ilgai

niui triumfuoti ir formuoti žmonių ateitį. Žmonių ateitis tegali būti ir bus formuojama laisvės idėjos, tos idėjos, kurios tėvynė yra Prancūzija.

Paryžius

ALT S-gos Detroito skyrius išrinko naują valdybą

Š.m. vasario 11 d. Lietuvių namuose įvyko Lietuvių Tautinės Sąjungos Detroito skyriaus narių metinis susirinkimas. Vienminčiai aptarė praėjusių metų skyriaus veiklą, nustatė gaires ateičiai ir išrinko naują valdybą. Siems metams valdybą sudaro šie skyriaus nariai: agronomas A. Musteikis -- pirm., agronomas A. Gilvydis -- vicepirm., V. Vaičiūnas -- sekretorius, J. Švoba -- išdinin kas ir inž. J. Gaižutis -- narys. Revizijos komisija palikta ta pati. Ją sudaro agr. J. Baublys, L. Bulgaris ir P. Svilas.

Pasibaigus susirinkimui, prasidėjo Vasario 16 d. minėjimas. Minėjime dalyvavo netik skyriaus nariai, bet ir daugelis prijauniančių. Pagrindinę kalbą pasakė paskutinio Lietuvos seimo vicepirm. agr. A. Gilvydis, padėklamavo D. Gaižutytė, o apie Vasario 16 d. reikšmę gana išsamų rašinį paskaitė A. Banionytė. Sugiedojus Tautos Himną pasivažiavta kavute ir pyragais.

IR "AUŠRA" NEPAMIRŠO

Didžiojo tautos prisikėlimo nepriklausomam gyvenimui nepamiršo nė "Aušros" liuanistinė mokykla. Minėjimas įvyko mokyklos patalpose vasario 18 d. Mokiniai padėklamavo, paskaitė savo rašinius ir padainavo. Minėjimas buvo pradedamas Tautos himnu, o baigtas giesme Marija. Marija.

Vasario 19 dienos rytą "Ausros" liuanistinės mokyklos mokinių grupė davė radijo bangomis mok. S. Kaunelienės "sumontuotą" ir surežisuotą eilėraščių montažą Amerikos Lietuvių Balso radijo valandos programos metu.

LIETUVIŲ NAMAI GYVUOJA

Š.m. vasario mėn. 12 d. įvyko Detroito Lietuvių Namų D-jos metinis narių susirinkimas. Valdybos pranešimą padarė pirm. inž. J. Gaižutis, o revizijos komisijos -- dr. V. Misiulis. Pranešimus po trumpų diskusijų susirinkimas patvirtino. Valdybai ir revizijos komisijai padėkota už idėją darbą. E. Vasiliauskui iš valdybos pasitraukus jo vieton išrinktas A. Sukauskas. L. Namų tradicinis perėjimas metais rengtas banketas davė 800, o N. Metų -- 1200 dol. pelno. L. Namų apilankė Michigano valst. gubernatorius G. Romney ir JAV senatorius R.P. Griffin supioniomis Lietuvių Namuose verdą visa Detroito lietuvių kolonijos lietuviškoji veikla. Namai dar turi 12000 dol. skolos. Būtų gera,

kad atsirastų daugiau šimtininkų, kurie tą skolą sumažintų.

KOVOS DĖL KLAIPĖDOS

Detroito šaulių kuopos valdyba, organizuodama Klaipėdos krašto atvadavimo minėjimą, paskelbė jaunimui rašinio "Kovos dėl Klaipėdos krašto" konkursą ir paskyrė tris (50, 35 ir 20 dol.) premijas.

"Aušros" lit. mokyklos vadovybė, įvertindama gražias šaulių pastangas ir norėdama, kad mokiniai konkurse ir pačiu Klaipėdos kraštu daugiau susidomėtų, š. m. vasario 18 d. paskvietė į mokyklą Klaipėdos krašto atvadavimo kovų dalyvį V. Tamošiūną, kuris vaizdžiai pasakojus savo atsiminimus VIII ir IX sk. mokiniams.

"DAINAVOS" UŽSIMOJIMAI

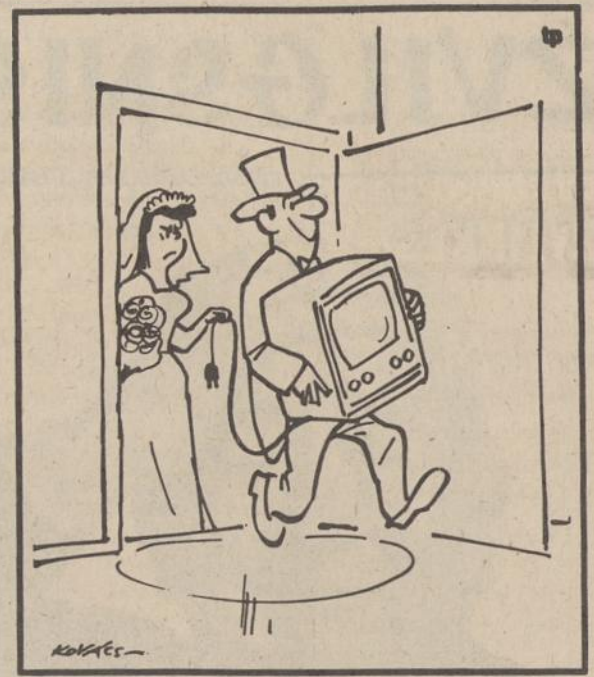
Š.m. vasario mėn. 12 d. Dainavos Jaunimo stovyklos rėmėjų susirinkime išrinktas naujas Globos komitetas šios sudėties: L. Petronis -- pirm., A. Arlauskas -- vicepirm., B. Neverauskas -- sekretorius, E. Jankus -- izd., L. Matvėkas ir V. Petrulis -- rengimų vadovai, J. Rutkauskas -- svetainės vadovas, E. Kasputienė, A. Bražėnas, S. Žebraitis ir A. Pusdešris -- nariai.

Naujasis Globos komitetas nutarė š.m. birželio mėn. 3 d. rengti Dainavos stovykloje karūnų balių ir konkursą, liepos mėnesį -- metinę šventę ir tėvų dieną, spalio mėn. 15 d. -- jaučio kepimą ir lapkričio 11 d. graikų ortodoksų salėje -- tradicinį banketą.

VOS BESULIPDYTA VALDYBA

A.L.B. Detroito apylinkės metinis susirinkimas įvyko Detroito Lietuvių Namuose š.m. vasario mėn. 26 d. Išsamus apylinkės pirm. inž. J. Urbono pranešimas vaizdžiai įrodė, kad valdybos daug dirbta ir daug padaryta. Todėl susirinkusieji dėkojo ir nepagailėjo aplodismentų. Tačiau nauja apylinkės valdyba, kurią sudarė jaunesnioji karta (J. Urbonas, A. Rugienius, J. Rugienienė, N. Udrys, J. Šembergas ir B. Šverekienė) vos besulipdyta ir neturi nė vieno kandidato, nes į valdybą pasiūlytieji kandidatai vis išsibraukinėjo. Todėl nebegalima sakyti, kad naujoji apylinkės valdyba yra išrinkta. Ji tik sulipdyta ir "priplota". Panašiai sudaryta ir revizijos komisija iš dr. V. Bubljo, dr. V. Majausko ir mok. Pr. Zarankos.

K. Jurgutis

Be žodžių...

KAUNIEČIAI NUŠVILPĖ SAVUOSIUS, ŽAIDŽIANČIUS RUSŲ RINKTINĖJE

Vasario pradžioj kauniečiai nusidėjo rusams ir jų pataikūnams. Kauno sporto salėj vyko Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinės komandos pratybinės rungtynės su vietinėmis krepšinio komandomis. Į tą reprezentacinę komandą, besirengiančią tarptautinėms rungtynėms, yra priimti du kauniečiai iš "Žalgirio" krepšinininkų, Paulauskas ir Venzbergas. Kauniškiai žiūrovai aiškiai palaikė savąsias komandas, o reprezentacinę sovietinę komandą laikė priešiniais. Labiausiai rusų pataikūnus pykino tai, kad net ir Paulauskui su Venzbergu išeinant į aikštę, žiūrovai švilpė: juos laikė "išdavikais", kadangi jie su rusais žaidė prieš savąjį "Žalgirį".

Vasario 9 d. Tiesoje D. Š. (D. Šniukas, vienas iš redaktorių) barė kauniečius už "parapijinį patriotizmą". Esą, jie

nesupranta, kad Paulauskas su Venzbergu yra pakeliui į pasaulinių čempionų bei prizininkų titulą, tad reikia džiaugtis jų dalyvavimu rusų rinktinėje, o ne švilpti. Esą, ir kiti krepšinininkai -- Kulakauskas, Butautas, Stonkus, Daktaraitė -- susilaukė tarptautinės šlovės tik dalyvaudami sovietinėje rinktinėje.

Kauniečiai tą, be abejo, žino. Bet jie žino ir tai, ko Tiesos redaktoriai nenori prisipažinti: kad reprezentacinėse rinktinėse dalyvaudami lietuviai sportininkai neturi progos reprezentuoti Lietuvos ir esti tik laurų skynėjai "didžiosios tėvynės" Rusijos garbei. Tiesos redaktorių akyse tai didelė garbė -- būti "didžiųjų brolių" ginklanešiais, bet kauniečiai, matyt, tos garbės taip labai nevertina.

(ELTA)

Be žodžių...

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

ABEJONĖS VALANDA

(Atkelta iš 4 psl.)

-- Jis turėtų būti namuose ne vėliau kaip už dviejų valandų. O gal aš galėčiau tamstai kuo nors padėti? -- pasisūlė Rimgailė. Jai staiga malonus buvo to nepažįstamo redaktoriaus balsas. Jai būtų malonus bet koks balsas, nes baisi abejonės ir siaubo valanda ją supančiojo, ir atrodė Rimgailėi, kad pasaulyje niekas daugiau neegzistuoja, tik ji vienai viena savo skausmo ir nusivylimo baisioje vienatvėje.

-- Nežinau, miela ponia. Bet aš galiu paaiškinti reikalą. Penktadienio vakarą profesorius maloniai pašventė mūsų žurnalo literatūriniam reikalams. Mano prašomas, jis skaitė ir padėjo taisyti vieno mūsų neseniai mirusio rašytojo rankraštį. Tai neilga didelio įtempimo novelė, kurią spausdiname per kelias atkarpas. Profesorius, kaip ir dera profesoriui, buvo išsiblaškęs. Prisimenu, kad jis vieną lapelio neprirašytą pusę panaudojo pastaboms pažymėti. Ši vakarą bedirbamas ir rinkėjams beruošdamas sekančią atkarpą, kuri turi jau ryt rytą būti renkama, aš pastebėjau, kad trūksta paties vidurio. Ir dabar jau niekas man to vidurio atkurti negali. Padėtis tragiška. Kad nors nebūtume spausdinę pirmosios atkarpas... Tai laiško turinys, iš kurio aiškėja vienos moters nekilnus charakteris...

-- Laiško? -- pertraukė redaktorių Rimgailė.

-- Taip ponia Skirmantienė, Tai lapas popierio, parašytas labai aiškiu rankraščiu, kurio kitoje pusėje turėtų būti profesoriaus Skirmanto ranka pastabos. Ar jūs ką nors apie tai žinote? Tai būtų daugiau negu laimingas supuolimas.

-- Taip, tikrai laimingas supuolimas, -- skubiai atsakė Rimgailė, staiga nuò galvos iki kojų suvirpėjusi. Nejaugi?... -- Aš čia turiu kažkokį lapą. Jei aš jums paskaityčiau, ar jūs atpažintumėte? -- Ji laukė atsakymo sulaukydama kvapą.

-- Taip, aš atpažinčiau. Pradžią turiu čia po ranka. Galiu jums paskaityti. Štai čia: "Mano brangus, neištikimas Alg! Pagaliau suradau tavę, nežiūrint Tavo pastangų dingti be pėdsakų. Na..." ir štai toje vietoje trūksta tęsinio.

-- ... "tai kas, kad gyvenimas man Tave atėmė"... -- toliau skaitė Rimgailė.

-- Ponia Skirmantienė! Įtariu, kad jūs turite tekstą po ranka. Ar atitiktų pabaigą, kuri skamba sekančiai: "sužinos kokia "moralis menybe" randasi jų aukšto prestižo auklėtojų tarpe..."

-- Turiu, pone redaktoriau, turiu, -- beveik šaukdama į telefoną kalbėjo Rimgailė. O jos veidais ėmė nesulaikomai riedėti džiaugsmo ašaros. Iš karto buvo sunku skaityti tekstą, bet įtempusi valią, Rimgailė jau ramesniu balsu nudžiugusiam redaktoriui diktavo mirusio rašytojo novelės teksto ištrauką.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

RINKS NAUJĄ VALDYBĄ

LB Clevelando I-os Apylinkės visuotinas — metinis susirinkimas įvyks kovo 19 d. 12 val. Šv. Jurgio parap. salėje. Darbotvarkėje: valdybos ir kontrolės komisijos pranešimai, naujos valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai, I-os ir 2-os apylinkės sujungimo klausimas, diskusijos ir pasiūlymai.

* **LB CLEVELANDO** I-os Apylinkės valdybos ir kontrolės komisijos rinkimams sudaryta ši rinkiminė komisija:

Vladas Knistautas — Komisijos Pirmininkas, 1165 E. 71 St., Clevelande, telef: 881-9657, Antanina Puškoriūtė, Adolfas Luža, Vincas Akelaitis ir Stasys Slabokas. Apylinkės valdyba prašo kandidatų į valdybą ir kontrolės komisiją pasiūlymų reikalu kreiptis į šią komisiją.

LB Clevelando I-os Apyl. Valdyba

• **Apdraudos** reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.
3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components KELLER-HYDROTEL
Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours 8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL
341-1700

for an interview convenient for you.

Vasario 25 d. Clevelande Lietuvių Fondo vajeus komitetas buvo sukvietęs bendradarbius aptarti tolimesnį vajeus veiklą. Susirinkime iš šešių asmenų Lietuvių Fondui buvo gauta 1560 dolerių. Nuotraukoje susirinkimo dalyviai. Pirmoj eilėj sėdi iš kairės: A.V. Jonaitis, kun. Goldikovskis, A. Kazėnienė, dr. E. Lenkauskas, K. S. Karpus, L. Balienė ir P. Mikšys. V. Plidžinsko nuotrauka

IŠ LF CLEVELANDE VEIKLOS

Lietuvių Fondui aukoję — Clevelande ir apylinkėse:

(Tęsinys iš pr.nr.)

Pasižadėję, bet dar ne viską įmokėję:

Po 1000 dolerių:

Dr. A. Martus, dr. Alf. Kisielius, dr. J. Šonta, J. Mikonis, Z. Tarutis, Jonas Vaičiūnas — 500 dol.

Po 100 dol. pasižadėję:

M.L. Baliai, Edv. Pranskus, V.J. Ramūnai, St. J. Ignatavičiai, V.O. Čepukaičiai, E. Mažys, A. Puškoriūtė, E. B. Crooks, A. Šalkauskas, A.E. Rakauskai, N.J. Mockai, J. W. Dautartai, V. Baruška, S. J. Butrimai, A. Balyš, Vl. S. Knistautai, J. Balbatas, Vl. B. Čyval, J. Dobrovolskis, Vl. A. Gelaižiai, kun. Grigonis, Pr. Mainelis, Vl. Blinstrubas, kun. A. Goldikovskis.

Partizanų Fondui įmokėję:

Al. Petrauskas \$25; Alf. Steponavičius — \$10; Pr. Norvaišis — \$10; J. Margevičius — \$10; K.M. Maslauskas — \$10; J. Skavičius — \$10; K. Gelaižius — \$5; A. Glodenis — \$5; Gravrogas — \$5; A. G. Kijauskai — \$5; F.J. Klimaičiai — \$5; K. Martinėnas — \$5; Alb. Meilus — \$5; Vyt. Nasvytis — \$5.

Antanas V. Jonaitis, Lietuvių Fondo Iždininkas Clevelande

773 Woodview Rd., Cleveland, Ohio 44121, telef: 381-0930. (sk.)

* **MIRĘ CLEVELANDIEČIAI:** Pranas Pečaitis, gyv. 6904 Bayliss Ave., senosios kartos imigrantas. Palaidotas kovo 4 d. Kalvarijos kapinėse.

Antanas J. Zavaskis, gyv. 2044 Hinckley, Ohio. Taip pat senosios kartos imigrantas. Palaidotas kovo 4 d. Šv. Kryžiaus kapinėse.

* **THE PLAIN DEALER**, didžiausias Clevelando dienraštis, šiomis dienomis parduotas Samuel I. Newhouse laikraščių koncernui. Tam koncernui jau priklauso 22 laikraščiai įvairiuose JAV miestuose. Pats Newhouse yra iš Rusijos atvykusių imigrantų sūnus. Vyr. redaktorius Vail lieka savo pareigose, pasirašęs sutartį 10 metų.

* **CLEVELAND** policijos ir ugniagesių tarnautojai sutiko su bur-

mistro pasiūlymu nuo bal. 1 d. pakelti algas 760 dol. per metus. Tuo būdu pagrindinė policininko ar ugniagesio alga pasieks 7.864 dol. į metus. Be to, numatyti tolimesni algos pakėlimai, kurie žymia dalimi priklausys ir nuo miesto pajamų mokesčių.

* **DAIL. JADVYGOS PAUKŠTIENĖS** kūrinį paroda Clevelande įvyks šį rudenį spalio 1-7 d. Parodą rengia LB I Apyl. valdyba.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

PAJAMŲ MOKESČIŲ BLANKAI PILDOMI

7 dienas į savaitę
Friendly Flower Shoppe
krautuvėje, 6900 Superior Ave., telef. 431-6339.

Darbo valandos: pirmadienį penktadienį — 4 val. p. p. iki 9 val. vak. šeštadienį — 12 val. iki 9 val. vak. sekmadienį — 9 val. iki 6 val. vak. Kitu metu — pagal susitarimą. Čia pildydami pajamų mokesčių blankus galite susikalbėti lietuviškai.

TAURAGĖS

DEŠROS Į KUBĄ...

Tauragės mėsos produktų gamykloje pradėjo gaminti naują rūkytą dešrą rūši. Dešrą pavadino "Tauro" vardu, o receptą pasiūliusiems suteikė premiją. Dešra išėjusi tokio paties skanumo, kaip ir seniau gaminama "Žemaitiška", bet esanti kone perpus pigesnė.

Fraktinė išradimo naujiena dar beveik neįvertinama, nes tą naująją dešrą, sako "retai pamatysi parduotuvėse". Mat, esą kitos gamyklos, nors ir įpareigos, šios geros ir pigios dešros dar negaminančios. Nedaug tegamina ir Tauragėje, kadangi ši gamykla, pasirodo, yra užimta net 75 rūšių rūkytų mėsos produktų gamyba, kurių dideli kiekiai siunčiami Austrijon, Čekoslovakijon, Vokietijon, Francūzijon, Anglijon, net Kubon. Vieną dieną net 150 tonų išsiuntę Jugoslavijon. (ELTA)

ABITURIENTAI NEPASIRUOŠĘ NETIKĖTUMAMS

Kaip, anot prof. V. Ruokio, mokslo upė Lietuvoje dabar esanti plati, bet negili, vaizdžiai parodo H. Zabulis, aukštųjų ir specialinių mokyklų rūpintojas Lietuvoje (Tiesa, vasario 16 d.) Jis jau nebe pirmą kartą nurodo, kad vidurinės mokyklos dabar tikrai išleidžia daug abiturientų ir daug jų išleidžia su gerais bei labai gerais atestatais ir medaliais, bet nepakenčiamai didelės abiturientų dalies išsilavinimas pasirodo beesąs žymiai menkesnis, negu jų atestatai ir net medaliai liudija. Štai, sako, 1966 metais medaliais pažymėti mokslo pirmūnai, studentai ir aukštųjų mokyklų, pasirodę tik labai vidutiniškai: "Tik 41% medalininkų pirmąją egzaminą išlaikė labai gerai ir buvo priimti be konkurso. Deja, net 25% (111 žmonių) neįstojo, beveik 7% gavo dvejetus, o 18% egzaminus išlaikė taip silpnai, kad nepraejo per konkursą".

Ta pačia proga H. Zabulis nurodė eilę kitų reiškių. Būtent, praėjusį rudenį abiturientai pasirodę silpniau pasirėngę, negu 1965 m. rudenį. Nedaug abiturientų iš viso bandė stoti į aukštąsias mokyklas ir tie patys labai silpnai laikė egzaminus iš Vilniaus apylinkių (Vilniaus, Eiš-

iškių, Varėnos, Trakų rajonų). Ypač susilpnėjęs abiturientų pasiruošimas iš matematikos, chemijos, fizikos.

Netiesiogiai H. Zabulis kritikavo ir biurokratišką pažiūrą į mokyklų darbo vertinimą. Mokyklų administracija reikalauja "didinti pažangumą", tai yra, stengtis, kad apyskaitose nebūtų antramečių, nebūtų daug blogų pažymių. Mokytojai, vengdami įgyti blogą vardą administracijos akyse, rašo geresnius pažymius ir silpniems mokiniams, arba, nenorėdami būti nesąžiningi, nukreipia visą dėmesį, anot Zabulio, "į keletą tinginių, o nemažas skaičius gabių paliekamas savo valiai". Dėl tokios tvarkos, ištempę atsilikėlius, mokytojai gabesniesiems rašo gerus atestatus, duoda medalius, o kai reikia laikyti egzaminus kitur, tai dažnas pasirodo esąs "nepasiruošęs netikėtumams".

(ELTA)

Vasario 8 d. vilniškė Tiesa apgailestavo, kad "vis dar atsiranda nelankančių mokyklos — viename rajone vienas kitas, o kai kuriuose ir dešimt ir dvidešimt. Šiemet į devintąją atėjo mažiau, negu buvo norima. Ne visi suolai užimti vakarinėse mokyklose. (E)

WANTED FABRICATORS, WELDERS, ENGINE LATHE OPERATOR, MACHINISTS

Year around, inside, steady work, paid vacation and fringe benefits.

WRITE, CALL OR APPLY MR. J. ABERNETHY

INDUSTRIAL WELDERS AND MACHINISTS

1003 MINNESOTA AVENUE, DULUTH, MINNESOTA
(218) 727-8559

(22-31)

UNITED SHOE MACHINERY CORP.

One of the nation's foremost corporations offers opportunity:

WANTED — EXP. TOOL & DIE MAKERS

also

OFFERS NEW OPPORTUNITIES FOR QUALIFIED MACHINISTS.

Would aspire to become
TOOL & DIE MAKER
if you qualify.

We would assist in your further development.

Stop by for a talk with Mr. Ray Tremblay at 55 Warren Ave., Whitman, Mass. or call 617 — 447-4450 and arrange for an appointment at your convenience.

USM Leads

An Equal Opportunity Employer

(24-27)

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-5; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVIŲ TAUTINIAI NAMAI CHICAGOJE

A.L. Tautinės S-gos Chicago skyriaus metinis narių susirinkimas įvyks kovo 11 d. (šeštadienį) 6 v.v. B. Pakšto salėje, 2801 W. 38th St. Susirinkimo dienotvarkėje numatyta valdybos ir revizijos komisijos pranešimai, naujos valdybos ir revizijos komisijos rinkimai, Tautinės Sąjungos Seimo reikalai ir LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ išigijimo klausimas. Chicago lietuviams yra labai aktualus nuosavų namų reikalas, kurie tarnautų lietuvių kultūriniais ir visuomeniniams poreikiams, nes šiuo metu turimose patalpose lietuviai nebeįsitinka.

Namų reikalui kilusi iniciatyva, daugumoje tautinės sąjungos narių tarpe, atrodo, jau yra netoli realizavimo. Šaukiamame susirinkime šis klausimas bus plačiai aptariamas. Tikimasi, kad skyriaus nariai taisyklomis parodys gyvą susidomėjimą ir susirinkime skaitlingai dalyvaus.

Po susirinkimo įvyks pobūvis. (ja)

* LB CHICAGOS APYGARDOS valdyba skelbia vųjų lituanistinėms mokykloms paremti. Vajus prasideda kovo mėn. ir baigiasi gegužės 21 d. Vajaus tikslas -- sutelkti \$10.000 mokyklų išlaidų. Apygardoje veikia 22 lituanistinės mokyklos su 135 mokytojais ir 1879 mokiniais, kurių metinė sąmata yra arti \$75.000. Vieni vaikų tėvai nepajėgia šią pinigų sumą sukelti. Tam reikalui yra sudarytas komitetas, kurio posėdis įvyko vasario 25 d. St. Ingaunio bute, Cice-ro, Ill. o viešas vajaus pristatymas įvyksta kovo 10 d. 7:30 val. Jaunimo centre, kur kviečiami dalyvauti spaudos, radijo, LB Apyl., mokyklų vedėjai, tėvų komiteto atstovai ir kiti užinteresuoti asmenys.

Vajaus komitetą sudaro: kun. dr. A. Juška -- pirm., dr. P. Kisieličius, dr. Balukas, K. Druga,

inž. Urbutis, kun. V. Bagdanavičius, inž. V. Galvydis, St. Ingaunis, D. Šukelis ir kiti.

* LB CHICAGOS APYG. metinis atstovų suvažiavimas įvyks kovo 12 d. Jaunimo Centre. Apylinkių atstovai turi atsivežti raštiškus įgaliojimus, o bendrą atstovų sąrašą prisiųsti Apygardai, kad iš anksto būtų žinoma, kiek atstovų suvažiavime dalyvaus.

* KOSTAS RAMAUSKAS, pirmas atėjęs su parama lituanistinėms mokykloms, pasiskelbęs lėšų telkimo komitetui savo 50.00 dol. auką. Tai yra gražus pavyzdys kitiems.

NEW YORK

LANDSBERGIS IR OSTRASKAS NEW YORKE

Santaros-Šviesos Federacijos New Yorko skyriaus Diskusijų Ratelio rengia simpoziumą temoje "Lietuviai, kuriame dalyvauja dramaturgai Algirdas Landsbergis ir Kostas Ostraskas. Jų veikalai netolimoje ateityje bus pastatyti New Yorko lietuvių scenoje, vadovaujant Vyt. Valiui.

Simpoziumas įvyksta š.m. kovo mėn. 10 d. -- penktadienį, 7:30 val. vak. Liederkrantz Club patalpose, 6 East 87 St. Manhattan, N.Y. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

GRAŽI PARODA

Lietuvių Moterų Klubų Federacija vasario 25-26 dienomis suruošė Religinio meno parodą, kuri praėjo dideliu pasisekimu, sukėlusį newyorchiečių lietuvių susidomėjimą. Paroda vyko Maspetho lietuvių parapijos salėje. Sekmadienį po pamaldų dail. Jonynas skaitė paskaitą apie lietuvių meną praeityje iki šių dienų įvairias nuomones apie religinio meno reikalingumą. Parodoje savo kūri-

Lietuvių tautinių šokių grupė "Žilvinas" išpildanti meninę programą Vasario 16 minėjime Philadelphia V. Gruzdžio nuotrauka

nius buvo išstatę šešiolika dailininkų: A. Elskus, B. Gedvilienė, V. Ignas, R. Ingelevičienė, V. Jonynas, P. Jurkus, E. Kepalaitė, V. Kašuba, V. Krištolaitytė, E. Kulber, A. Merker, I. Pacevičiūtė, A. Peldavičiūtė, V. Raulinaitis, J. Rūtenis ir R. Viesulas.

Ta proga dail. V. Jonynas buvo dovanojęs vieną kūrinių laimėjimui, kuris teko B. Spūdienei. Gautas pelnas skiriamas Federacijos reikalams šį pavasarį dalyvauti tarptautiniame suvažiavime San Francisco mieste, Kalifornijoje.

LMK Federacijos valdybą sudaro: V. Jonuškaitė-Leskaitienė -- pirmininkė, G. Žilionienė ir V. Četėnienė -- vicepirmininkė, M. Kregždienė, M. Ulėnienė, M. Noreikienė, I. Banaitienė, V. Šileikienė, V. Rūtenienė, A. Kazickienė ir J. Vytuvienė.

* LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ New Yorko valdybą šiais 1967 m. sudaro: pirm. Dr. Br. Radziyanas, sekr. L. Baltrušaitienė ir ižd. J. Navickas. Naujoji valdyba, susirinkusi pirmajam posėdžiui, nutarė pagerbti žuvusį partizaną ir Fronto Bičiulį š.m. gegužės mėn. 28 d. Atsimainymo parap. bažnyčioje, Maspeth. Šv. Mišias laikys ir tąja proga pamokslą pasakys prel. J. Balkūnas; Rugšėjo mėn. suorganizuoti New Yorko liet. rašytojų ir knygų pagerbimo dieną. Numatoma pakviesti visus Atlanto pakraščio rašytojus ir juos iškilmingai pagerbti.

ELIZABETH

* VEIKLIEJI ALTSgos nariai Elizabeth, N.J. rūpinasi ne tik savo skyriaus kasdieninių reikalų atlikimu, bet sugeba pritraukti naujų narių, prenumeratorių Dirvai ir taip pat naujų įnašų Vilties d-jai.

Šiomis dienomis vėl buvo pristatyta nauja ALTS-gos skyriaus narė Angelė Kvetkus, tapo čia proga užsiprenumeravusi 1 metams Dirvą ir 10 dol. įnašą įstočiusi į Vilties d-ją.

Skaityk ir platink DIRVĄ.

MIAMI LIETUVIAI MINĖJO VASARIO ŠEŠIOLIKTĄJĄ

Vasario 19 d. 2 val. po pietų Lietuvių Klube prasidėjo Vasario 16 šventės minėjimas. ALT sk. p-kas A. Kaulakis vadovavo minėjimui. Įneštos Lietuvos ir Amerikos vėliavos, sugiedoti abiejų valstybių himnai. Amerikos himną sugiedojo sol. A. Karus. A. Kaulakis trumpu žodžiu paminėjo šventės reikšmę. Pagrindiniu kalbėtoju pristatė žinomą veikėją vilnietį Valerijų Šimkų. Savo kalboje jis nušvietė didelį skirtumą, kas buvo "krajuje" rusams valdant ir kas buvo sukurta Nepriklausomos Lietuvos laikais. Pakviestas tarti žodį kar. savan. pulkin. R. Liormanas pareiškė, kad tik kūrėjų -- savanorių kovose pralietas kraujas įgalino tai, kad Vasario 16 Tautos Tarybos Vilniuje nutarimas atstatyti Nepriklausomybę virto tik- renybe.

Meninėje dalyje dainininkės Anita Karus ir estė padainavo keletą dainų, a.a. Gener. Grigaliūno -- Glovackio mirties ir anūkė atliko porą numerų fortepionu, p. Jazbutienės vadovaujama šokių grupė dailiai pašoko pirmą kartą Miami keletą šokių. Aukų laisvini- mo reikalams surinkta 718 dol.

Minėjimas sutraukė keletą šimtų atostogaujančių iš įvairių valstijų svečių.

Minėjimo proga in-vo-

kaciją atkalbėjo lietuvis kun. Dambraskas, po to

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, pralaidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1967 metų balandžio 30 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1967 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetą rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus. Tokiu atveju kitais metais premijuojamos dvi novelės, premijų suma 500 dol.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

PAGERBĖ ANTANĄ IMPULĖNĄ

Philadelphijoje vasario 18 d. buvo pagerbtas Antanas Impulėnas, sulaukęs 60 metų amžiaus. Ta proga ALTS-gos Philadelphijos skyrius suruošė pobūvyje suaktyvininkui įteikė dovanėlę. Nuotraukoje skyriaus pirmininkas Petras Mitalas sveikina suaktyvininką Antaną Impulėną. V. Gruzdžio nuotrauka

Philadelphijos ir apylinkių lietuviai Vasario 16 minėjime, kuris įvyko vasario 19 d. Lietuvių Muzikalinėje salėje. V. Gruzdžio nuotrauka